

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Platební karty

Credit cards

Šárka Knotová

Plzeň 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Platební karty“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 5. 5. 2021

v. r. Šárka Knotová

Poděkování

Nejprve bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Ing. Janě Šturcové Ph.D. především za odbornou pomoc, vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytovala při zpracování mé bakalářské práce. Rovněž za ochotu a čas, který mi věnovala. Dále bych chtěla poděkovat všem respondentům, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření. V neposlední řadě děkuji mé rodině, která mi umožnila studium a vždy mě plně podporovala.

Obsah

Úvod	7
Cíl a metodika	8
1 Historie platebních karet.....	9
1.1 Předchůdci platebních karet	9
1.2 První věrnostní platební karty	10
1.3 Diners Club International	10
1.4 Začátky v Evropě	11
1.5 Začátky v České republice	12
2 Platební karty.....	14
2.1 Náležitosti platebních karet.....	14
2.2 Způsob a možnost využití platebních karet.....	16
2.2.1 Výběr hotovosti v bankomatech	16
2.2.2 Výběr hotovosti na pobočkách bank.....	16
2.2.3 Výběr hotovosti v obchodech	16
2.3 Druhy platebních karet.....	17
2.3.1 Druhy karet z hlediska způsobu zúčtování	17
2.3.2 Druhy karet z hlediska teritoria možného užití.....	18
2.3.3 Druhy karet z hlediska držitele	19
3 Bezpečnost a rizika platebních karet	20
3.1 Základní ochranné prvky platebních karet.....	20
3.1.1 PIN	20
3.1.2 Hologram na platebních kartách	21
3.1.3 Biometrické prvky	21
3.2 Druhy rizik	22
3.2.1 Úvěrové ztráty.....	22

3.2.2	Zneužití karty cizí osobou	22
3.2.3	Padělky karet	23
3.2.4	Libanonská smyčka	23
3.2.5	Phishing.....	23
3.2.6	Skimming	24
4	Současnost platebních karet.....	25
4.1	Platby na internetu	25
4.1.1	Bezpečnost	25
4.1.2	Online bankovní převod	27
4.1.3	Online platba kartou	27
4.2	Elektronické peněženky.....	28
4.2.1	Google Pay	28
4.2.2	Apple Pay	29
4.2.3	PayPal.....	30
4.3	Platební nálepky	31
5	Praktická část	32
5.1	Zpracování a vyhodnocení dotazníkového šetření	32
5.2	Zhodnocení dotazníkového šetření	46
	Závěr.....	47
	Seznam použité literatury.....	48
	Seznam obrázků	51
	Seznam příloh	53
	Příloha	
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

Tato bakalářská práce se bude zabývat platebními kartami a jejich využíváním v České republice.

Platební karty jsou jedny z nejčastěji používaných platebních prostředků. Používání platebních karet je velmi jednoduché a pohodlné. Platební karta slouží jako prostředek, pomocí kterého se jejich majitelé snadno dostávají k financím na svém bankovním účtu. Nepřetržitý rozvoj v oblasti platebních karet se projevuje i v narůstajícím počtu držitelů platebních karet. Nárůst držitelů platebních karet může být ovlivněn také skutečností, že banky nabízejí svým klientům stále nové služby. Roste také počet míst, která jsou vybavena technologií potřebnou pro bezkontaktní platby. V současné době lze využít k bezkontaktnímu placení různá zařízení, která tento způsob platby podporují např. mobilní telefon či chytré hodinky. Některé zájemce o platební karty může zaujmout možnost vybrat si vlastní vzhled své platební karty.

Oblíbenost platebních karet může být také spojena s rostoucím zájmem o cestování do cizích zemí. Pomocí platební karty lze platit či vybírat hotovost z bankomatů i v zahraničí. Držiteli platební karty tedy odpadáva povinnost vyměnit si české koruny za valuty. Za nevýhodu lze považovat skutečnost, že většina bank tuto možnost zpoplatňuje.

Existují také speciální platební karty, které umožňují jejich držitelům jisté benefity. Mezi benefity těchto karet lze zařadit cestovní pojištění, výběry z bankomatů zdarma po celé České republice, ale i v zahraničí nebo různé věrnostní programy. Karty jsou specifické také svým vzhledem, lze se setkat se zlatým či stříbrným designem těchto platebních karet.

Bankovníctví ovládá digitalizace. V budoucnu uspějí pouze digitálně zaměřené finanční instituce, které budou schopné rychle se přizpůsobit změnám. Nepřetržitě měnící se trh přináší změny nejen pro banky, ale i pro samotné klienty bank, kterým navíc roste nová konkurence v podobě fintechů, a také přicházejí nové platební měny.

Cíl a metodika

Hlavním cílem bakalářské práce bude na základě teoretických východisek identifikovat a zhodnotit platební karty v České republice jako nejrozšířenější platební nástroj.

Dílčím cílem bude na základě dotazníkového šetření posoudit současnou situaci týkající se využívání platebních karet v České republice.

Teoretická část práce bude o všeobecném přehledu platebních karet. Nejprve bude v práci popsán historický vývoj platebních karet ve světě i v České republice. Dále budou v práci popsány základní náležitosti platebních karet, bezpečnost a rizika spojená s využíváním platebních karet, a také současné změny a trendy v oblasti platebních karet.

V praktické části bude provedeno dotazníkové šetření za účelem zjištění současného stavu využívání platebních karet v České republice. Vzhledem k současné epidemické situaci bude dotazníkové šetření provedeno elektronicky. Dotazník se bude skládat z 12 otázek. Zveřejněn bude na sociální síti Facebook, a také bude rozeslán prostřednictvím emailu. Otázky budou zaměřeny na všeobecné informace o platebních kartách, jejich využívání a na pojištění platebních karet. Zjištěná data budou zpracována a následně vyhodnocena. Data budou zpracována pomocí tabulkového procesoru Excel. Výsledky jednotlivých otázek budou vyobrazeny v koláčových grafech a následně zhodnoceny.

1 Historie platebních karet

S rostoucím rozvojem obchodu a cestování byly v 19. století vyvinuty cestovní šeky, poštovní poukázky, ale především první předchůdci platebních karet. Postupem času přišly na trh první platební a úvěrové karty. Do začátku 2. světové války začaly tyto karty vydávat ve Spojených státech amerických i čerpací stanice, některé hotely nebo železniční a letecké společnosti. Karty se staly nejpohodlnějším způsobem placení a nejdostupnější formou spotřebního úvěru. (Juřík, 2006, s. 11)

Tato kapitola bude zaměřena na nejdůležitější data a události v historii platebních karet.

1.1 Předchůdci platebních karet

Historie platebních karet začala v 19. století roku 1870 ve Spojených státech amerických. Za první předchůdce platebních karet jsou považovány kovové úvěrové mince, někdy nazývané jako známky. Tyto úvěrové mince nebo známky dávali obchodníci při nákupu svým zákazníkům „na sekyru“. Jinými slovy obchodník si vedl u konkrétního zákazníka úvěrový účet, který následně zákazník zaplatil na začátku měsíce. Tento způsob prodeje se úspěšně rozvinul ve Spojených státech amerických, po skončení občanské války Severu proti Jihu. (Juřík, 2006, s. 18)

O 10 let později, tedy roku 1880 byl první předchůdce platebních karet zaznamenán i v Evropě. Ve Velké Británii vydala společnost Provident Clothing Group první úvěrové poukázky, které jsou považovány za předchůdce úvěrových karet. Poukázky bylo možné uplatnit pouze ve vybraných obchodech. Obchody zaznamenaly klientův nákup a následně tento nákup odevzdaly k proplacení společnosti Provident. (Juřík, 2006, s. 20)

Papírové platební karty se objevily ve Spojených státech nejpozději, roku 1892. Dopravní a kurýrní společnost American Express vydala platební karty zvané Frank Card, které sloužily k bezplatnému zasílání telegramů. Byly vyrobené z tvrdého oboustranně potištěného papíru. Tuto kartu majitel pouze předložil odesílateli, a ten podepsal objednávku na dopravu zboží. V objednávce bylo uvedeno číslo karty. Za všechny přepravené zásilky následně společnost na konci měsíce poslala fakturu odesílateli. Podobné papírové karty vydávala například i společnost Western Union. (Juřík, 2006, s. 20)

1.2 První věrnostní platební karty

První platební karta, dostupná širší veřejnosti, byla vydána společností Western Union Telegraph Company v roce 1914. Western Union Company byla americká globální firma poskytující především telekomunikační služby. Společnost kartu nabídla pouze svým vybraným zákazníkům, kteří tak mohli telefonovat a zasílat telegramy prostřednictvím poboček společnosti a uhradit je najednou na konci měsíce na základě faktury. Společnost vydávala tyto karty, protože se snažila udržet své dobré zákazníky, především v době rostoucí konkurence, a přimět je k častějšímu využívání svých služeb. Z tohoto důvodu se tyto karty často označují za věrnostní platební karty. Tato platební karta byla vyrobena z plechu. (Juřík, 2006, s. 20)

Postupem času do své nabídky zařadily věrnostní platební karty i jiné obchodní společnosti. V roce 1924 nabídla svým klientům věrnostní kartu – Courtesy card, také síť čerpacích stanic společnost General Petroleum Corporation of California, později známá jako Mobil Oil. Na rozdíl od karty Western Union, tyto karty byly papírové. Zákazník karty mohl použít k bezhotovostnímu placení pohonných hmot, náhradních dílů a jiných služeb v síti jejich čerpacích stanic ve Spojených státech. (Juřík, 2006, s. 24)

1.3 Diners Club International

Velmi důležitým datem je rok 1950. Tohoto roku představila společnost Diners Club International první univerzální platební kartu. Ke vzniku společnosti se váže zajímavá historka, která se stala roku 1949 v newyorské restauraci při obchodní večeři. (Juřík, 2006, s. 38)

Frank McNamara byl původně ředitel úvěrové společnosti Hamilton Credit Corporation, která poskytovala osobní půjčky. Firma nebyla příliš úspěšná, zákazníci mu dlužili až 35 000 dolarů, které byly s jistotou nedobytné. (Juřík, 2006, s. 38)

Když došlo na placení večeře, McNamara začal hledat peněženku s hotovostí a zjistil, že ji zapomněl ve svém bytě v jiném saku, nemohl tak zaplatit útratu. V restauraci ho znali a nabídli mu, aby zaplatil příště. (Juřík, 2006, s. 38)

Tato nepříjemná situace ho přiměla zamyslet se, jak nahradit peníze nějakou kartou, kterou by se mohlo platit v mnoha restauracích. Proto založil klub Diners Club, jehož posláním bylo poskytnout členům klubu úvěrové karty pro placení v restauracích, které s nimi uzavřely smlouvu. Obchodním partnerům ručil za závazky svých členů a proplácel

jim předložené účty. Členům následně jednou za měsíc poslal výpis provedených transakcí a ti ho uhradili najednou do 14 dnů. Protože bylo možné kartu univerzálně použít a přinesla obchodnímu partnerovi zvýšené tržby, bez rizika případné insolventnosti člena Diners Clubu, musel se podílet na provozních nákladech. Z tohoto důvodu byl zaveden poplatek z částky nákupu. Příjemce karty hradil poplatek ve výši 5 – 7 % jejímu vydavateli. Také byl zaveden roční poplatek za vydání a správu karty. Společnost představila první univerzální platební kartu 28. ledna 1950. Tehdy společnost Diners Club vydala prvních 200 karet. (Juřík, 2006, s. 38)

Společnosti se dařilo tak, že roku 1951 měla na kontě již 285 restaurací, které kartu přijímaly. Koncem roku měla nasmlouváno několik prvotřídních restaurací a obchodů, hotelů, autopůjčoven a květinářství po celých Spojených státech amerických. Karta Diners Club se stala mezinárodní kartou. Byla oblíbena především u zákazníků, kteří cestovali služebně nebo soukromě, protože osobní šeky byly v restauracích přijímány velmi málo. (Juřík, 2006, s. 39)

Obr. 1: První papírová Charge Card společnosti Diners Club (rok 1951)

Zdroj: Juřík, P. (2005, s. 39)

1.4 Začátky v Evropě

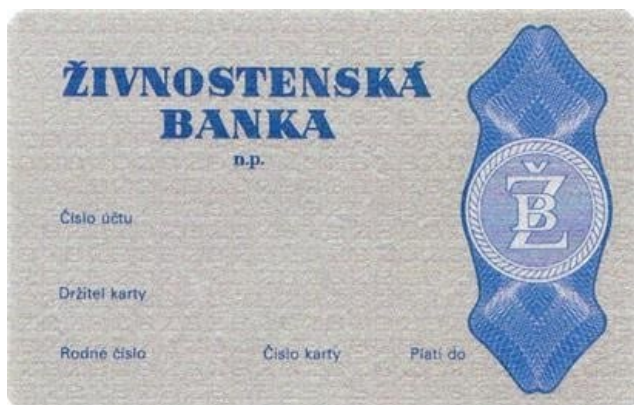
První platební kartu v Evropě vydala společnost Finders Service ve Velké Británii roku 1951. Donald McCullough založil společnost po návratu ze Spojených států amerických, kde ho inspirovaly platební karty Diners Club a další. Později se společnost Finders Service spojila se společností Credit Card Services a společně vytvořili pobočku Diners Club ve Velké Británii. Na britských ostrovech v šedesátých letech 20. století se stala karta Diners Card nejvýznamnější kartou Charge Card. V západní Evropě došlo k rozvoji až v druhé polovině šedesátých let 20. století. Další evropské země, které začaly používat platební karty, byly Švédsko a Francie. (Juřík, 2006, s. 59)

1.5 Začátky v České republice

Platební karty se v České republice objevily mnohem později než ve Spojených státech amerických, poprvé až roku 1968. Cestovní kancelář Čedok podepsala smlouvu s Diners Club. Později akceptovala další karty, což bylo vyvoláno potřebou zvýšit obrat a přilákat zahraniční klienty ke svým službám. (Juřík, 2012, s. 179)

Roku 1988 vydala Živnostenská banka dispoziční karty k tuzexovým účtům. Z důvodu omezeného přístupu k možnosti zřídit si tuzexový účet byla služba určena jen pro omezený okruh občanů Československa. Dispoziční karta sloužila k výběru tehdejších odběrních poukazů podniku zahraničního obchodu Tuzex v pobočkách ČSOB a SBČS. Později bylo možné těmito kartami platit v obchodech Tuzex. (Juřík, 2012, s. 179)

Obr. 2: Platební karta Živnostenské banky (rok 1988)

Zdroj: Měšec.cz, 2018

O rok později vydává Česká a Slovenská spořitelna první sporožirové karty. Cílem bylo snížit náklady na hotovostní platební styk a omezit množství klientů na svých přepážkách. (Palouček, 2006, s. 188)

Státní banka československá provozovala v 80. letech 20. století bankovní a platební systém ABO (automatizované bankovní operace) a mezirezortní komise odborníků připravovala zavedení platebních karet v Československu. (Juřík, 2012, s. 180)

V Praze roku 1990 otevřela svoji pobočku společnost American Express. Tato pobočka převzala od Čedoku akceptaci karet v obchodní síti. Tentýž rok se stala Živnostenská banka členem významné asociace VISA. Živnostenská banka měla výhodu ve vedení agendy v cizí měně a také v úzkých kontaktech se zahraničními bankami. Díky tomu banka vydala karty VISA Classic a rok poté i karty VISA Business. (Juřík, 2012, s. 180)

České banky od počátku 90. let 20. století sledovaly vývoj čipových karet. Roku 1994 Komerční banka a I. S. C. MUZO zavedly předplatní čipovou kartu, která byla určena pro firemní klienty sítě čerpacích stanic Tank Plus. Dva roky poté banky zahájily zkušební projekt elektronické peněženky Clip. Tyto elektronické peněženky byly vhodnou přípravou na budoucí změnu magnetických karet na čipové karty EMV. Roku 2003 zavedla jako první Komerční banka bankovní čipové karty EMV. (Juřík, 2012, s. 185)

Roku 2011 MasterCard a Citibank jako první v České republice představily bezkontaktní platební kartu MasterCard PayPass. Později též rok zahájila Česká spořitelna projekt bezkontaktních karet VISA PayWave pouze ve vybraných prodejnách SPAR, C&A, Baumax a v síti multikin Cinema City. Citibank zavedla platební nálepky s bezkontaktním čipem. (Juřík, 2012, s. 187)

2 Platební karty

Platební karty představují moderní nástroj bezhotovostního platebního styku. Využívají se především k výběru hotovosti a úhradě výdajů. Nejsou regulovány podrobně zákonem. Dílčí úpravu obsahuje zákon č. 124/2002 Sb., o platebním styku. Zákon upravuje vydávání a používání elektronických platebních prostředků z pohledu ochrany spotřebitele. (Máče, 2006, s. 55)

2.1 Náležitosti platebních karet

Platební karta je plastová karta, která z hlediska materiálu, rozměrů a konstrukce odpovídá mezinárodním normám, viz norma ISO 3554. Pomocí platební karty může držitel provádět peněžní transakce, které jsou předem dohodnuté mezi držitelem a emitentem karty. (Dvořák, 2005, s. 371)

Platební karta musí obsahovat následující náležitosti:

- označení vydavatele karty,
- jméno držitele platební karty, nebo určitou formu identifikace držitele karty (např. rodné číslo, podpis),
- číslo platební karty,
- platnost platební karty,
- záznam dat.

Vydavatelem platebních karet mohou být bankovní asociace, finanční společnosti, obchodní domy, letecké a telekomunikační společnosti. Nejčastějším vydavatelem platebních karet jsou banky. (Dvořák, 2005, s. 371) Ostatní subjekty, které nemají bankovní licenci a vydávají platební karty, vydávají karty zvané nebankovní. Mezi nejznámější společnosti, které vydávají nebankovní platební karty, patří American Express nebo Diners Club. (Schlossberger, 2012, s. 139) Za držitele karty se obvykle považuje majitel účtu. Lze vystavit kartu i pro další osoby, které tak mohou disponovat s prostředky na příslušném účtu. Data na platební kartě mohou být zaznamenána dvojnásobným způsobem, a to reliéfním písmem (embossing) nebo hladkým tiskem (indent printing). Embosované karty mají identifikační údaje vyraženy reliéfním písmem. V případě hladkého tisku jde o karty elektronické, kde záznam dat je ve formě magnetického proužku, mikročipu nebo laserového záznamu. (Dvořák, 2005, s. 372)

Karty podle typu elektronického záznamu dat, lze členit následovně:

- karty s magnetickým proužkem,
- čipové karty,
- karty hybridní,
- laserové karty.

Karty s magnetickým proužkem se poprvé objevily v sedmdesátých letech dvacátého století. Magnetický proužek je umístěn na zadní straně karty. Jsou na něm uloženy údaje o kartě a jejím držiteli, které jsou nutné pro provedení platby nebo výběru hotovosti. (Lochmannová, 2018, s. 71) Nevýhodou karet s magnetickým proužkem je možnost použití karty bez využití PINu, dochází k zfalšování podpisu, který slouží jako jediný kontrolní prvek. (Polouček, 2006, s. 185)

Čipové karty se poprvé objevily ve Francii roku 1978. Na rozdíl od karet s magnetickým proužkem mají potřebné údaje uloženy v mikročipu. Čipy jsou vyráběny na různé technické úrovni, například u telefonních předplatných karet se používá jednodušší varianta čipu tzv. paměťová karta. V bankovníctví jsou nejvíce používané mikroprocesorové karty, které zajistí nejvyšší stupeň ochrany uložených údajů. Tyto karty lze programovat a údaje na čipu lze po identifikaci oprávněné osoby měnit či mazat. Kapacita čipu umožňuje nejen identifikaci karty, ale obsahuje mnoho dalších dat např. aktuální stav konta. Proto při placení kartou není nutné přímé spojení s bankou klienta z důvodu ověření zůstatku financí na kontě. (Dvořák, 2005, s. 374)

Hybridní karty jsou platební karty vybavené čipem i magnetickým proužkem. (Dvořák, 2005, s. 374) Tyto karty fungují jako čipové karty na terminálech, které podporují čip a jako karty s magnetickým proužkem na ostatních terminálech. (Česká bankovní asociace, n.d.)

Laserové karty byly vyvinuty až v polovině 80. let 20. století ve Spojených státech amerických a Japonsku. Princip záznamu na těchto kartách je stejný jako u kompaktních disků. Z důvodu vysoké ceny samotné laserové karty i technických zařízení, které jsou potřebné k jejich čtení, dosud karty nenalezly uplatnění na trhu. Proto lze pro budoucí období očekávat příklon ke kartám čipovým. (Dvořák, 2005, s. 375)

2.2 Způsob a možnost využití platebních karet

Držitel platební karty má různé možnosti využití, mohou s nimi být spojené i některé doprovodné služby. Za nejrozšířenější doprovodné služby lze považovat různé formy pojištění, různé asistenční služby, slevy na vybrané zboží či služby nebo služby spojené s řešením náhrady při případné ztrátě karty. Základní formy využití platebních karet jsou bezhotovostní platby, výběr hotovosti z bankomatu, výběr hotovosti na pobočkách bank a výběr hotovosti v obchodech. V současné době poskytují vybrané bankomaty také službu vkladu hotovosti na účet klienta.

2.2.1 Výběr hotovosti v bankomatech

Americká firma Diebold vyrobila první bankomat, který byl uveden do provozu roku 1968. Od té doby došlo k jeho obrovskému rozšíření po celém světě. Výběr hotovosti v bankomatech se stal ve vyspělých zemích nejčastějším způsobem využití platebních karet. V současné době bankomaty pracují pouze na online režimu. To znamená, že každá realizovaná transakce se autorizuje online. Spojení s autorizačním centrem či vydavatelskou institucí karty probíhá velmi rychle a trvá pouze několik sekund. Držitel karty osvědčuje oprávněnost k provedení transakce zadáním PINu. (Dvořák, 2005, s. 376)

2.2.2 Výběr hotovosti na pobočkách bank

Možnost výběru hotovosti na pobočkách bank se často označuje jako cash advance. Jedná se o službu, kdy držitel karty může vybírat hotovost na pobočkách bank, ve směnárnách nebo v mezinárodních hotelech. Pro držitele karty je tento způsob výběru hotovosti nepříliš výhodný, protože je zatížen relativně vysokým poplatkem. Z tohoto důvodu klienti tuto službu využívají pouze v krajních případech, např. když v okolí není dostupný bankomat. (Dvořák, 2005, s. 378)

2.2.3 Výběr hotovosti v obchodech

Výběr hotovosti v obchodech neboli cash back je novější způsob výběru hotovosti. Klient při placení kartou v obchodě má možnost požádat o vyplacení určité částky v hotovosti. Na účtu klienta je zaúčtována nejen hodnota nákupu v obchodě, ale i výběr požadované hotovosti. Transakci je nutné potvrdit PINem. (Dvořák, 2005, s. 379)

2.3 Druhy platebních karet

Existuje několik různých hledisek, podle kterých lze karty členit např. z hlediska způsobu zaúčtování, z hlediska teritoria možného užití, z hlediska držitele. Z teritoriálního hlediska se rozlišují karty tuzemské a mezinárodní. Většina platebních karet, které jsou vydávány v České republice, mají mezinárodní platnost. Nejčastější členění platebních karet je z hlediska způsobu zúčtování. (Dvořák, 2005, s. 381)

2.3.1 Druhy karet z hlediska způsobu zúčtování

Z hlediska způsobu zúčtování se vychází z informací, kdy a jakým způsobem je účet platbou držitele karty skutečně zatížen. Z toho hlediska se rozlišují tři typy karet: Charge Card, Credit Card a Debit Card. (Dvořák, 2005, s. 381)

Historicky nejstarší typ platební karty je **Charge Card**. Princip této karty je založen na tom, že držitel karty může kartu používat k platbě, výběru hotovosti, ale nečerpá peníze z vlastního účtu. Následně provede úhradu plateb podle měsíčního výpisu, který mu zašle vydavatel karty. V předem stanovené lhůtě je držitel karty povinen uhradit svůj závazek vůči emitentovi karty. Úhradu lze provést i formou přímého inkasa z účtu klienta, ke kterému je emitent karty na základě smlouvy s držitelem karty oprávněn. (Dvořák, 2005, s. 381)

Credit Card neboli kreditní či úvěrová karta je speciální karta, která není jen platební nástroj. Kreditní karta umožňuje držiteli karty v případě potřeby čerpat úvěr v předem stanovené maximální výši. Držitel karty může úvěr splatit kdykoli jednorázově, nebo jsou obvykle stanoveny minimální měsíční splátky. Kromě toho bývá stanovena lhůta pro bezúročné zúčtování. Během této lhůty může držitel karty uhradit svůj závazek bez úroků. Poskytování úvěrů klientům nese riziko nesplacení, proto jsou tyto úvěry úročeny sazbou, která řádově převyšuje úrokovou sazbu jiných krátkodobých úvěrů. Z tohoto důvodu banka vydává úvěrové karty pouze klientům s dostatečnou bonitou. (Dvořák, 2005, s. 381) Kreditní karty patří k nejrozšířenějším v zemích Evropské unie, Spojených států amerických nebo i jinde ve světě. V České republice tomu tak není.

Poslední typ karet je **Debit Card** rovněž debetní karta. Držitel debetní karty čerpá své peněžní prostředky uložené jím na běžném nebo platebním účtu. (Schlossberger, 2012, s. 138)

Způsob fungování karty je založen na principu, že jakmile držitel karty provede platbu, banka obdrží zprávu o provedení a danou platbu zaúčtuje na účet. (Dvořák, 2005, s. 382) Při operaci je nutné zajistit, že se klient nedostane danou platbou do tzv. nepovoleného debetního zůstatku na účtu. Debetní karty mohou vydávat především banky, popř. spořitelny a úvěrní družstva, protože běžné účty mohou zřizovat a vést pouze subjekty s bankovní licencí. K rozvoji debetních karet došlo až poté, kdy banky zavedly zúčtovací systémy fungující v online režimu nebo v režimu dávkovém. (Schlossberger, 2012, s. 138)

Tyto tři základní typy karet doplňují úvěrové a předplacené karty. Nákupní úvěrové karty vydávají nebankovní instituce. Na rozdíl od kreditních karet se liší především cenou, výší úročení a omezeností použitelnosti. Předplacené karty, někdy označované jako elektronické peněženky, fungují na podobném principu jako u předplacených telefonních karet mobilních operátorů. Nejprve je na kartu vložena konkrétní částka, se kterou může držitel karty disponovat, dokud částku nevyčerpá. Tuto kartu lze znovu dobít. Elektronická peněženka je určena k bezpečným platbám, zpravidla menších částek, na internetu. Při použití karty se nemusí vyplňovat údaje, které jsou povinné při platbě kreditní či debetní kartou – číslo karty, datum expirace a kontrolní číslo. Výhodou elektronické peněženky je právě bezpečnost platby, protože v případě zneužití dat nemá daná osoba možnost manipulovat s dalšími finančními prostředky klienta. (Lochmannová, 2018, s. 71)

2.3.2 Druhy karet z hlediska teritoria možného užití

Dle rozsahu území, kde je možné karty k placení či výběru hotovosti používat, se karty člení na mezinárodní a tuzemské. **Tuzemské karty** lze využívat pouze na území daného státu. S těmito kartami jsou obvykle spojeny nižší poplatky a nižší nároky na bonitu klienta. (Dvořák, 2005, s. 382) Tuzemské karty jsou označeny přípisem, např. „Valid only in the Czech Republic“. Nebankovní tuzemské karty jsou vydávány ve spolupráci s některou karetní asociací. (Schlossberger, 2012, s. 139)

Mezinárodní karty mohou být využívány nejen na území daného státu, ale i v zahraničí. Kartu lze použít k výběru hotovosti v bankomatech v různých zemích a jsou akceptovatelné po celém světě, u obchodníků, kteří jsou oprávněni k jejich přijímání. Aby karta splňovala tyto podmínky, musí být vydávána některou z velkých karetních asociací. Existuje mezinárodní platební systém platebních karet, který lze rozdělit

na bankovní a nebankovní asociace. Bankovní asociace jsou VISA a MasterCard. Do nebankovních asociací se řadí American Express, Diners Club a JCB (Japan Credit Bureau). (Schlossberger, 2012, s. 139)

2.3.3 Druhy karet z hlediska držitele

Z hlediska držitele lze karty členit na služební a osobní. **Osobní karty** jsou vystaveny na konkrétního držitele karty. Slouží pro úhradu běžné denní spotřeby uživatele. (Dvořák, 2005, s. 383)

Služební karty jsou vydávány zaměstnancům, členům orgánů a majitelům obchodních společností, živnostníkům a členům státních orgánů. Na lící straně karty je uvedeno nejen jméno držitele karty, ale i název společnosti, ke které je její držitel v určitém právním vztahu. (Schlossberger, 2012, s. 139) Služební karty jsou často určeny k úhradě výdajů spojených se služební cestou. (Dvořák, 2005, s. 383)

3 Bezpečnost a rizika platebních karet

Tato kapitola bude zaměřena na bezpečnost a rizika zneužití platebních karet. S rostoucím zájmem používání platebních karet bylo nutné v polovině 80. let 20. století zvýšit bezpečnost platebních karet. Cílem bylo ochránit karty proti padělání nebo zneužití. I přes úsilí podvodníků jsou platební karty jedním z nejbezpečnějších a nejdostupnějších nástrojů pro placení či čerpání peněz. (Juřík, 2003, s. 223)

3.1 Základní ochranné prvky platebních karet

Ochranné prvky platebních karet se člení na primární a sekundární. Primárními prvky jsou identifikační údaje držitele platební karty – podpis držitele karty, jeho fotografie a prvky sloužící k snadnému ověření pravosti dokladu např. hologram, barevnost, sklopný efekt. K ověření těchto prvků není nutné zvláštní technické zařízení. Pokud při kontrole primárních prvků vznikne podezření na změnu či padělání identifikačního průkazu, poskytne sekundární verifikace možnost ověření pravosti pomocí jednoduchých pomůcek – mikrotext, gilošové ozdoby, hologram, ultrafialové barvy nebo podrobné ověření pomocí speciálních zařízení. Mezi tyto náročnější metody patří např. použití běžně nedostupného materiálu nebo zvláštní ochrana dat – šifrování údajů, komerčně nedostupné čipy, speciální operační systémy. (Juřík, 2003, s. 228)

K ochraně karty před zneužitím slouží verifikační prvky, které potvrzují totožnost klienta. Jedná se o osobní identifikační kód PIN, podpis klienta nebo jeho biometrické prvky např. otisk prstu. (Juřík, 2003, s. 228)

3.1.1 PIN

PIN (Personal Identification Number) je osobní identifikační kód, který slouží k ověření totožnosti klienta. Zpočátku byla bezpečnost karet velmi primitivní a PIN měl charakter spíše marketingový. Začátkem 70. let 20. století vznikly jednoduché algoritmy výpočtu kódu PIN z čísla karty. Zásadní změnu v bezpečnosti způsobila věda kryptologie. Kryptologie je technologie sloužící k šifrování vlastních a dešifrování cizích zpráv. Banky tuto technologii využily především k ověření totožnosti klienta. V současné době se pro ověření využívá šifra DES – Data Encryption Standard. (Juřík, 2003, s. 229)

3.1.2 Hologram na platebních kartách

Hologram je vizuální prvek, který slouží k rozpoznání originálu od padělku. V roce 1983 zvolil MasterCard poprvé jako ochranný prvek hologram, který aplikoval do nového designu svých platebních karet. O rok později zavedla hologram společnost VISA. American Express, Diners Club a JCB až koncem 90. let 20. století. (Juřík, 2003, s. 229)

Postupem času platební systémy zdokonalují všechny bezpečnostní prvky. Cílem zdokonalování je snížit výrobu padělků a umožnit jejich snadnější odhalení. Existují dvourozměrné a trojrozměrné hologramy. V současné době se využívá kombinace 2D a 3D hologramů. Aplikace hologramu na platební karty je prováděna metodou Hot Stamping. Dnes hologramy pro VISA, MasterCard a další platební systémy vyrábí pouze jedna tiskárna cenin. (Juřík, 2003, s. 229)

3.1.3 Biometrické prvky

Biometrická metoda je založena na skutečnosti, že různé části lidského těla jsou pro každého individuální, a proto mohou být použity k ověření totožnosti držitele karty. Mezi nejznámější biometrické metody patří fotografie, otisk prstu, dynamický rozbor podpisu, rozbor hlasu a záznam sítnice oka. Ověření totožnosti pomocí fotografie je nejčastější u identifikačních průkazů např. občanské průkazy, pasy. Zkušenosti s touto metodou u platebních karet jsou rozporuplné. V některých zemích docílili snížení ztrát, vzniklých zneužitím odcizených karet, v jiných zemích tato metoda nepřinesla žádné výsledky. Dynamický rozbor podpisu je založen na principu výrazných a specifických rysů psaní. Při pořizování vzorku podpisu se využívá speciální pero, které registruje rychlost, úhel a tlak při podpisu. Tyto rysy jsou následně při podpisu klienta v obchodním místě snímány a porovnávány se vzorkem. Další metoda je rozbor vzorku hlasu oprávněné osoby. Vzorek hlasu se pořídí tak, že držitel karty vysloví řadu číslic od 1 do 10 a při použití karty je zařízením vyzván k vyslovení náhodně vybraného čísla. Tato metoda není příliš rozšířená, používá ji např. First National Bank v Jihoafrické republice u bankomatů, které jsou určeny pro negramotnou část populace. Lze předpokládat, že biometrika bude v budoucnu hrát významnou roli v zajištění platebních karet. (Juřík, 2003, s. 237)

3.2 Druhy rizik

Platební karty stejně jako jiné platební prostředky neunikly pozornosti podvodníků. (Juřík, 2003, s. 224) I přes vývoj bezpečnostních prvků platebních karet jsou zde rizika, která se týkají všech držitelů platebních karet. (Juřík, 2003, s. 225)

Existuje několik druhů rizik zneužití platební karty např.:

- úvěrové ztráty (Credit Risk),
- zneužití karty cizí osobou (Lost/Stolen Card),
- libanonská smyčka,
- padělky karet (Counterfeit Card),
- phishing,
- skimming.

3.2.1 Úvěrové ztráty

Úvěrové ztráty představují ztrátu platební karty způsobenou nesolventností držitele karty. Toto riziko nastává v případě, kdy držitel karty není schopen uhradit výdaje, které realizoval platební kartou. Nejčastěji se jedná o úvěrové karty. Výše rizika je závislá na způsobu, jakým vydavatel karty provádí ověření bonity klienta, a také na míře rizika, které při hodnocení vědomě akceptuje. Úvěrovým ztrátám lze předejít pomocí scoringu, monitoringu chování klientů a pomocí propracovaného systému správy a vymáhání pohledávek. (Juřík, 2003, s. 225)

3.2.2 Zneužití karty cizí osobou

Zneužití ztracených nebo odcizených platebních karet tvoří největší ztráty jejich vydavatelů. Důležitá je kontrola karty jejím držitelem, a v případě zjištění ztráty či krádeže je nutné, aby daný držitel karty informoval svoji banku. Banka následně provede stoplistaci karty. (Juřík, 2003, s. 225) Stoplistace, též označována jako blokáce platební karty, je provedena obvykle na základě žádosti klienta. (Banky.cz, n.d.) Držitel karty nese odpovědnost za ztrátu způsobenou zneužitím odcizené karty, podle podmínek banky, která platební kartu vydala. Nejvíce používaná metoda k ověření totožnosti držitele karty je ověření jeho podpisového vzoru na kartě s podpisem na prodejním dokladu. Další metoda se týká ověření osobního identifikačního kódu PIN. (Juřík, 2003, s. 225)

3.2.3 Padělky karet

Výroba padělku patří mezi rizika zneužití platební karty. Padělatelství karet je trestný čin, na kterém se nejvíce podílejí kriminální skupiny ze zemí jihovýchodní Asie, Nigérie a západní Evropy. Výrobu padělku ztěžují ochranné prvky platební karty. Pomocí speciálního detekčního systému banky a platebních systémů lze včas odhalit výskyt padělků. (Juřík, 2003, s. 227)

3.2.4 Libanonská smyčka

Na začátku 90. let 20. století vymysleli Libanonci známý způsob výroby padělků tzv. libanonská smyčka. Tento způsob výroby padělků se objevil i v České republice. Podvod je založen na speciální zábraně vložené do snímače bankomatu, která brání vysunutí – vrácení platební karty zpět klientovi. Zákazník vloží platební kartu do bankomatu, poté navolí PIN, který je odpozorován podvodníkem. Protože bankomat kartu nevrací, zákazník obvykle odejde do pobočky banky. Po odchodu zákazníka přistoupí k bankomatu podvodník, který odstraní zábranu a vyjme platební kartu. Proti tomuto podvodu se lze chránit zakrytím klávesnice při zadávání PIN kódu v bankomatu. Banky často provádějí pravidelné kontroly a v současné době je téměř u každého bankomatu nainstalovaná kamera. (Juřík, 2003, s. 226)

3.2.5 Phishing

Phishing je druh internetového podvodu. Nejčastěji se jedná o pokus získání citlivých dat o kreditní kartě či internetovém bankovníctví uživatele. Jedná se o podvodné e-mailové zprávy, které mají přesvědčit daného klienta, že byly odeslány z e-mailové adresy konkrétní banky klienta. Cílem podvodného e-mailu je získat od uživatele citlivá data o jeho platební kartě např. číslo platební karty včetně CVC kódu, přihlašovací údaje do internetového bankovníctví. Podvodníci tyto data následně zneužívají k prodeji, vydírání nebo ukradení peněz z daného účtu. Základním pravidlem jak poznat, že se jedná o podvodný e-mail je, že důvěryhodné banky nikdy nežadají od svých klientů soukromé údaje prostřednictvím e-mailu. Podvodný e-mail lze poznat kontrolou adresy odesílatele, pravděpodobně bude podobná jako e-mailová adresa banky uživatele, ale nikdy nebude totožná. (Komerční banka, n.d.)

3.2.6 Skimming

Skimming je zneužití platební karty pomocí okopírování údajů z magnetického proužku platební karty v bankomatu. Podvodník přenesení zkopírovaný magnetický proužek na obyčejnou plastovou kartu, se kterou následně nakládá jako s originální platební kartou. Ke skimmingu nejčastěji dochází při výběru hotovosti z bankomatu, kam podvodníci umístí speciální kopírovací zařízení neboli skimmovací zařízení. (MallPay, n.d.)

Skimmovací zařízení se skládá nejčastěji ze dvou samostatných částí. Jedna část je čtečka magnetických proužků platební karty, která bývá nainstalována do prostoru originální čtečky. Druhá část je lišta či jiný komponent sloužící k zaznamenání PIN kódů. Lišta je vybavena miniaturní digitální kamerou, paměťovým zařízením a zdrojem. Kamera je umístěna obvykle tak, aby mohla zachytit zadávání PIN kódů – v horní části bankomatu či v horní části nad obrazovkou. (Policie ČR, n.d.)

Chránit se proti skimmingu lze především zkontrolováním místa výběru hotovosti, platit kartou pouze u důvěryhodných subjektů nebo pravidelně kontrolovat výpisy z účtu. (MallPay, n.d.)

4 Současnost platebních karet

Tato kapitola bude věnována současným změnám a trendům v oblasti platebních karet, především platbám na internetu, elektronickým peněženkám a platebním nálepkám.

Změny nastaly i u vzhledu platebních karet, dnes téměř každá banka nabízí klientovi vlastní vzhled platební karty. Nejprve marketingoví specialisté přišli s nabídkou několika designů platebních karet, ze kterých si klient mohl vybrat. Po roce 2000 vznikla možnost zaslat vydavateli karet vlastní fotografii, kterou klient chce mít na platební kartě. Fotografie musí splňovat určité podmínky. Všechny designy schvalují specializované firmy. Na kartu nelze natisknout politické, rasově podbarvené a jinak nevhodné náměty. (Juřík, 2012, s. 173)

4.1 Platby na internetu

Internet je velmi pohodlný a často využívaný nástroj zejména pro komunikaci. Mimo přenos zpráv a dalších vymožeností, které internet nabízí, se v současné době využívá i pro zasílání objednávek zboží a služeb, které jsou hrazené platební kartou. (Juřík, 2003, s. 284)

4.1.1 Bezpečnost

Pro bezpečné platby na internetu bylo vytvořeno několik metod. Ve Spojených státech amerických se zpočátku rozšířil bezpečnostní protokol SSL – Secure Sockets Layer. Tento protokol byl vyvinut již v 90. letech 20. století společností Netscape Communications a používal se pro zabezpečení důvěrných dat přenášených na internetu. Protokol zajišťoval bezpečné zašifrování dat, ale neověřoval identitu zákazníka ani obchodníka. Pro větší bezpečnost vyvinuly evropské banky ve druhé polovině 90. let protokol SET – Secure Electronic Transaction, který se bohužel příliš nerozšířil. (Juřík, 2003, s. 284) Až koncem 90. let vyvinuli jednodušší řešení UCAF (Universal Cardholder Authentication Field) a 3D Secure. (Juřík, 2003, s. 239) V současné době služba 3D Secure poskytuje nejvyšší možnou ochranu internetových plateb. 3D Secure je automaticky nastavená služba, která je k dispozici všem platebním kartám, se kterými lze platit na internetu. (MONETA Money Bank, n.d.)

Existuje několik způsobů jak provést platbu na internetu. Mezi nejčastěji využívané metody patří online bankovní převod, online platba kartou a využití elektronické peněženky. (GoPay, 2016)

4.1.2 Online bankovní převod

Online bankovní převod je pro zákazníka velice pohodlná varianta placení. Zákazník při placení nákupu na internetu vybere tlačítko své banky, následně je z e-shopu přesměrován do internetového bankovníctví, kde je předvyplněný bankovní příkaz, který stačí pouze odeslat. Jediné, co je zákazník povinen vyplnit, jsou přihlašovací údaje do internetového bankovníctví a ověřovací kód. Tento kód banka zasílá přes SMS na mobilní telefon zákazníka. Informaci o provedení platby získá e-shop téměř okamžitě. (GoPay, 2016)

Online bankovní převod v současné době nabízí většina bank v České republice. Banky přiřadily platbám jméno a logo např. Česká spořitelna používá název George, Raiffeisenbank zvolila název eKonto. (GoPay, 2016)

4.1.3 Online platba kartou

Online platba kartou se stává jednou z nejoblíbenější platebních metod na internetu. Při platbě nákupu na internetu zákazník uhradí požadovanou částku pomocí vlastní platební karty přes platební bránu. Do rozhraní platební brány zákazník zadá číslo platební karty, datum splatnosti a CVC kód. Pokud konkrétní platba probíhá v systému 3D Secure, zákazník musí ještě zadat číselný kód, který obdrží v SMS zprávě od své banky. Následně při správném zadání všech údajů dojde k autorizaci platby ze strany banky zákazníka. (GoPay, 2018)

Obr. 3: Identifikační údaje

Zdroj: Duofinance.cz, 2020

4.2 Elektronické peněženky

Elektronická peněženka je platební nástroj, který vznikl v první polovině 90. let 20. století. Jedná se o čipovou kartu obsahující finanční prostředky. (Juřík, 2012, s. 148) Elektronická peněženka nemusí být spárována s platebními kartami, lze na ni nahrát finanční prostředky z účtu klienta, se kterými virtuálně manipuluje prostřednictvím speciálních terminálů. Elektronické peněženky jsou určeny především pro bezpečné platby na internetu či mobilních aplikací. Pokud není peněženka spárována s platební kartou, může být přenosná. Výhodou používání tohoto způsobu placení je bezpečnost. V případě zneužití dat nemá nepovolaná osoba možnost manipulovat s ostatními finančními prostředky klienta. Mezi reprezentanty nejvýznamnějších světových systémů elektronických peněženek patří americký Modex, belgický Proton a německá Geldkart. (Lochmannová, 2018, s. 71)

V České republice mezi nejvyžívanější patří PayPal, Masterpass, Apple Pay a Google Pay. Elektronické peněženky nabízejí i dopravci např. In Karta Českých drah, Plzeňská karta. (MallPay, n.d.)

4.2.1 Google Pay

Služba Google Pay byla v České republice oficiálně spuštěna 8. ledna 2018. Předchůdcem byla služba Andorid Pay, která se následně spojila s novým systémem, a tak vznikla služba Google Pay. (Duofinance.cz, 2020)

Google Pay je online platební systém vyvinutý společností Google. Systém funguje na mobilních telefonech, tabletech či chytrých hodinkách, které jsou vybaveny operačním systémem Android. Této nové digitální platformě a online platebnímu systému bylo ponecháno vše, co původně obsahoval již zmíněný předchůdce. Samozřejmě byly přidány některé funkce a došlo také k vylepšení systému. Google Pay lze využít nejen při placení v kamenných obchodech, ale i při online platbách na e-shopech či v mobilních aplikacích. (Duofinance.cz,2020)

Základem pro možnost využití Google Pay je vlastnit mobilní telefon s bezdrátovou technologií NFC (Near Field Communication). K placení lze také využít tablet či chytré hodinky s operačním systémem Android. Další nutnou podmínkou je mít v telefonu nainstalovanou aplikaci Google Pay, do které následně uživatel virtuálně uloží své platební karty. Do aplikace lze nahrát nejen debetní a kreditní karty, ale také věrnostní

karty obchodníků, které tento platební systém podporují. Poslední podmínkou je podpora Google Pay konkrétní banky. (Alza.cz, 2019)

Služba Google Pay je podporována několika různými bankami po celém světě. V České republice podporují Google Pay např. tyto banky – MONETA Money Bank, mBank, Česká spořitelna, Komerční banka a další. Službu podporují také nebankovní služby, které nabízejí předplacené debetní karty nebo kreditky, jsou to Curve Card, Revolut, TransferWise, HomeCredit nebo Twisto. Obchody, které podporují Google Pay, jsou označeny symboly pro bezkontaktní placení a symbolem G Pay. Dnes je podporován na více než 144 000 místech v České republice, např. Albert, Billa, McDonald's. Platební údaje jsou šifrovány, a tak bezpečně uloženy. Při platbách v obchodě Google Pay nesdílí skutečné informace o platební kartě uživatele, ale pouze šifrované číslo, které je dané platbě přiděleno. (Duofinance, 2020)

Obr. 4: Označení míst, která přijímají Google Pay

Zdroj: UniCredit Bank, n.d.

4.2.2 Apple Pay

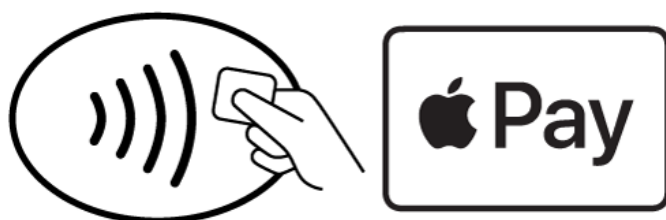
Představení platební služby Apple Pay proběhlo v září 2014. V České republice začala být dostupná až v únoru roku 2019, a to například u České spořitelny, Komerční banky, MONETY Money Bank a mBank. (Forbes, 2019)

Apple Pay funguje na zařízeních značky Apple, konkrétně na iPhoneu, Apple Watch nebo přímo na Macu, které denně používají jejich uživatelé. Bezkontaktně lze pomocí Apple Pay zaplatit nákupy v prodejnách, v aplikacích, ale také umožňuje platbu na internetu. Při nákupu přes internet na iPhoneu, iPadu či Macu může uživatel použít Apple Pay, a tím si ušetří zakládání účtu, zadávání údajů karty nebo zdlouhavé vyplňování formulářů.

Pokud uživatel vlastní MacBook Air nebo MacBook Pro, které jsou vybaveny Touch ID, zaplatí svůj nákup pouhým dotykem prstu. (Apple, n.d.)

Benefitem této služby je jistě snadnější placení, uživatel s sebou nemusí nosit platební kartu, vyhne se mačkání tlačítek na terminálu. Hlavní výhoda však spočívá v bezpečnosti aplikace. Oproti placení klasickou platební kartou prodejce ani společnost Apple nemá šanci zjistit detaily platební karty jejího uživatele. Celé je to založené na tzv. tokenizaci. Když si uživatel přidá svoji platební kartu např. do iPhone, data jsou zašifrována a uložena pouze v části, která se jmenuje Secure Element a je napojena na bezdrátovou technologii NFC. Následně je uživateli přiděleno ID (Device Account Number), které je vázáno na danou banku a které je předáno platebnímu terminálu při placení. Poté banka konkrétní platbu potvrdí na základě přiděleného ID, tedy bez toho, aby se kdekoli objevilo číslo platební karty. Pro platbu pomocí Apple Pay není potřeba být online, uživatel tak může platit i v případě, že iPhone nebo Apple Watch jsou v letovém režimu či jsou mimo signál. (Forbes, 2019)

Obr. 5: Označení míst, která přijímají Apple Pay

Zdroj: Apple, n.d.

4.2.3 PayPal

PayPal je celosvětově známá a oblíbená platební metoda, pomocí které lze bezpečně platit na internetu. Cílem PayPalu bylo zajistit bezpečné placení na portálu eBay. Společnost PayPal byla založena roku 1998 ve Spojených státech amerických. (Juřík, 2012, s. 166) Původně se jednalo pouze o malou firmu Confinity. V roce 2002 proběhla veřejná nabídka a firmu zakoupila společnost eBay. Nezávislou společností se stala až v roce 2015. (Duofinance.cz, 2020)

PayPal tvoří prostředníka mezi internetovým obchodem a bankou kupujícího. Aby mohl uživatel využívat tuto platební metodu, musí si založit vlastní PayPal účet, do kterého se přihlašuje stejným způsobem jako do internetového bankovníctví. Přihlašovacími údaji potvrzuje uživatel platbu na e-shopu. (Duofinance.cz, 2020)

Uživatel má více možností jak vložit finanční prostředky na svůj účet. Jednou z možností je, že si na účet vloží finanční prostředky uživatel sám, ze svého účtu, nebo může na účet poslat peníze jakýkoli jiný uživatel PayPalu. Další možnost je propojení účtu s platební kartou, popř. kartami uživatele, která má povolené platby na internetu. Po propojení účtu s platební kartou získá PayPal informace a přístup k finančním prostředkům uživatele. (Duofinance.cz, 2020)

4.3 Platební nálepky

V České republice se platební nálepky objevily roku 2015. V té době je nabízelo pouze šest bank, které lze považovat za protagonisty platebních nálepek v České republice. Jednalo se o banky ČSOB, Citibank, Českou spořitelnu, Poštovní spořitelnu, GE Money Bank a Raiffeisenbank. V současné době již nálepky nabízí více bank, některé však přiznávají, že zájem veřejnosti výrazně klesá. (Duofinance.cz, 2020)

Platební nálepka je zmenšená verze platební karty. Zmenšení se týká nejen rozměrů, ale i samotného využití. Mezi nejčastější místa, kam si majitelé svoji nálepku nalepí, patří zadní strana mobilního telefonu a klíčenka. Platební nálepkou lze ve většině situací platit pouze v bezkontaktních terminálech, některými nálepkami je ale možné platit také na internetu. Důležité je, že nálepka není totožná s platební kartou. Platební karta a nálepka mají každá své limity a jedná se tak o samostatné platební prostředky. Banky poskytují nálepky debetní a kreditní, princip rozdělení je stejný jako u platebních karet. (Duofinance.cz, 2020)

Využití platební nálepky je především pro nákup v kamenných obchodech. Výběrem hotovosti platební nálepkou disponuje velmi málo bankomatů. Tyto vybrané bankomaty musí být vybavené speciální bezkontaktní čtečkou. Takovými disponuje v České republice např. ČSOB, Air Bank nebo MONETA Money Bank. Bezpečnost platebních nálepek je zajištěna stejným způsobem jako u bezkontaktních platebních karet. (Duofinance.cz, 2020)

5 Praktická část

Praktická část bakalářské práce se skládá z dotazníkového šetření, které se zaměřuje na využívání platebních karet v České republice. Dotazníkové šetření mělo proběhnout osobně na střední škole Obchodní akademie Plzeň. Vyplňování dotazníku se měli zúčastnit pouze studenti třetích a čtvrtých ročníků. Z důvodu současné epidemické situace nebylo možné takto provést dotazníkové šetření. Proto byl zvolen způsob dotazování pomocí online dotazníku, který byl vytvořen na internetové stránce www.click4survey.cz.

Za výhody elektronického dotazování lze považovat nižší časovou náročnost, snazší zpracování dat, průběžné výsledky a rozbor dotazníku. Mezi nevýhody lze zařadit nižší návratnost dotazníků, chybějící osobní kontakt tazatele s respondenty a také často chybějící možnost ověření identity respondentů.

5.1 Zpracování a vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníkového šetření se zúčastnily fyzické osoby, které jsou občany České republiky. Dotazník se skládal z 12 otázek a byl anonymní. V dotazníku se nacházela jedna polootevřená otázka, ve které měl respondent na výběr z několika variant a případně mohl doplnit svou vlastní odpověď. Ostatní otázky byly uzavřené. Dotazník byl zveřejněn na sociální síti Facebook, také byl rozeslán prostřednictvím e-mailu. Sběr dat probíhal od 11. 2. 2021 do 21. 2. 2021. Za tuto dobu dotazník vyplnilo 123 respondentů. Celková návratnost dotazníků je 51 %, návratnost je dána poměrem vyplněných a zobrazených dotazníků.

Dotazník je rozdělen dle jednotlivých témat na čtyři části.

První část je zaměřena na základní informace o konkrétním účastníkovi dotazníkového šetření. Otázky zjišťují, ve které věkové kategorii se respondent nachází, jaké je jeho nejvyšší dosažené vzdělání a zda vlastní platební kartu nebo ne. Pro toto vymezení byla využita, při tvorbě dotazníku, funkce filtr, která umožnila nastavit dotazník tak, aby v následném vyplňování zbývajících otázek mohli pokračovat pouze ti respondenti, kteří platební kartu vlastní. Pro ostatní respondenty to znamenalo ukončení dotazníku.

Další část dotazníku se skládá z otázek zaměřených na základní informace o platebních kartách respondenta. Otázky zjišťují počet platebních karet daného respondenta, zda vlastní debetní či kreditní platební kartu a která karetní asociace vydala respondentovo platební kartu.

Třetí část obsahuje otázky, které se týkají hlavně samotného využívání platebních karet např. jak často respondent platí platební kartou nebo jak velké částky nejčastěji platí platební kartou apod.

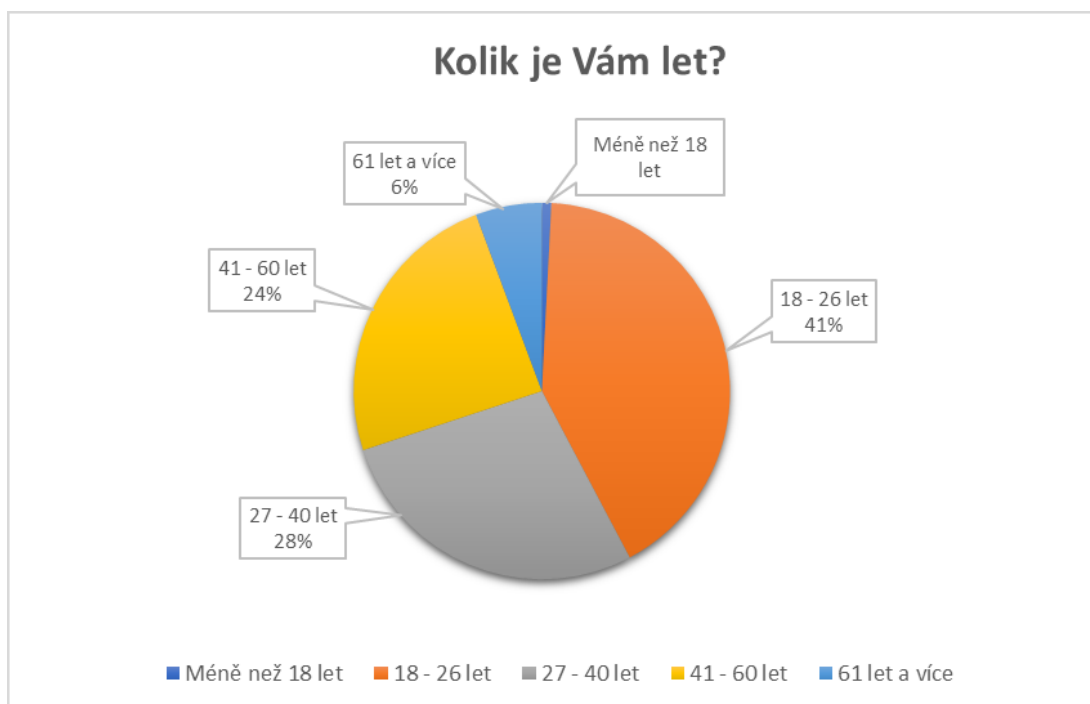
Poslední otázka je zaměřena na pojištění platební karty proti ztrátě a odcizení.

Data byla zpracována pomocí tabulkového procesoru Excel. Výsledky jednotlivých otázek jsou vyobrazeny v koláčových grafech.

Otázka č. 1: Kolik je Vám let?

Věková struktura respondentů byla v dotazníku rozdělena do pěti kategorií. První věková kategorie byla určena pro osoby do věku 18 let, v této kategorii odpověděl pouze jeden respondent. S nejvyšším počtem respondentů byla zastoupena věková kategorie 18 – 26 let. Tuto možnost zvolilo 51 respondentů. Další nejčastěji zvolená věková kategorie byla v rozmezí 27 – 40 let, tuto kategorii vybralo 34 respondentů. Čtvrtá věková kategorie byla v rozmezí 41 – 60 let, do této kategorie se zařadilo 30 respondentů. Poslední kategorii 61 let a více vybralo 7 respondentů. Průměrný věk respondentů je 35 let. Přesné výsledky šetření jsou přehledně zobrazeny v následujícím Obrázku 6.

Obr. 6: Kolik je Vám let?

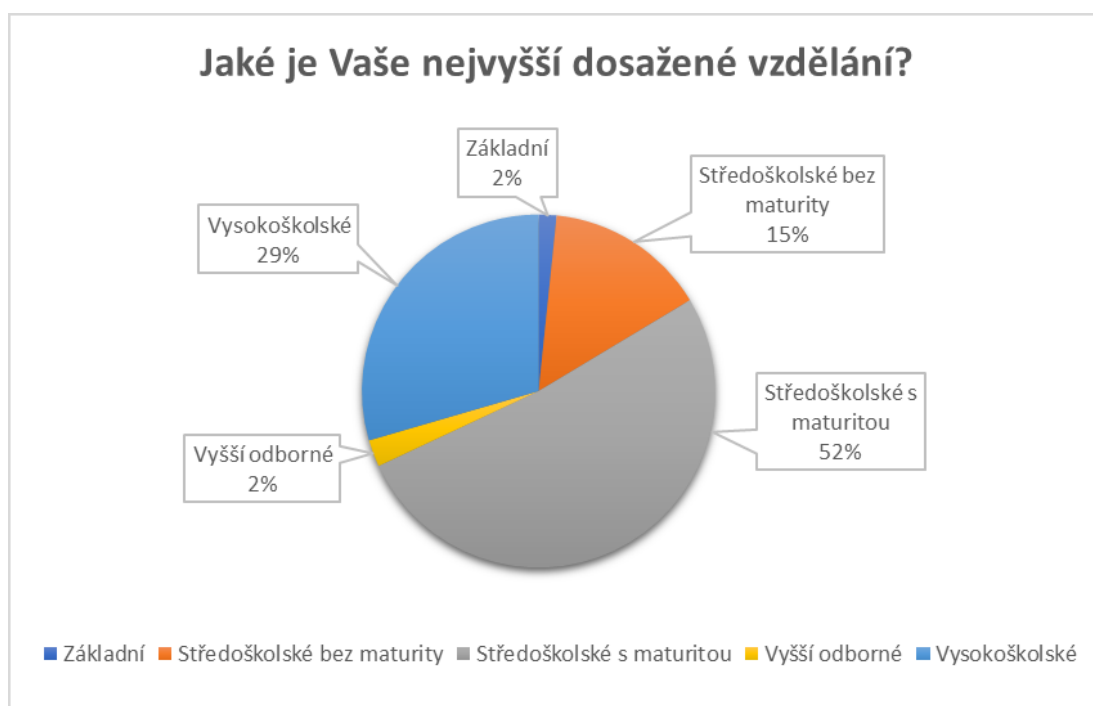
Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Otázka č. 2: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Následující otázka rozdělila respondenty z hlediska dosaženého vzdělání. Úroveň základního vzdělání zvolili pouze tři respondenti, mezi nimi je i již zmiňovaný respondent mladší 18 let. Středoškolské vzdělání bez maturity vybralo 18 respondentů. Nejčastěji zvolená odpověď byla úroveň vzdělání středoškolské s maturitou. Tuto odpověď zvolilo 63 respondentů z celkového počtu 123, což je 52 %. Vyšší odborné vzdělání vybrali pouze tři respondenti. Druhá kategorie s nejvyšším počtem odpovědí je úroveň vzdělání vysokoškolské. Tuto odpověď zvolilo 36 respondentů.

Z pohledu jednotlivých věkových kategorií lze z výsledků vyčíst, že věkové kategorie 18 – 26 let a 27 – 40 let mají v drtivé většině vysokoškolské vzdělání, případně středoškolské s maturitou. U věkové kategorie 41 – 60 let převažuje středoškolské vzdělání s maturitou spolu se středoškolským bez maturity, ale vysokoškolské vzdělání v této kategorii nezvolil žádný respondent. U poslední věkové kategorie, tedy 61 let a více, odpověděli 4 respondenti ze 7, že mají středoškolské vzdělání s maturitou.

Obr. 7: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Otázka č. 3: Vlastníte platební kartu?

Pro respondenty, kteří zde vybrali odpověď, že platební kartu nevlastní, znamenala tato otázka konec dotazníku. Otázka byla zvolena proto, aby pomohla vyloučit, pro následující otázky, právě ty respondenty, kteří platební kartu nevlastní.

Platební kartu vlastní téměř všichni respondenti, kteří se účastnili dotazníkového šetření, přesně 98 % respondentů tj. 120 respondentů. Pouze 2 %, tedy 3 respondenti, platební kartu nevlastní. Je zajímavé, že každý respondent patří do jiné věkové kategorie. První respondent patří do kategorie méně než 18 let, což lze považovat za očekávané. Druhý respondent patří do věkové kategorie 18 – 26 let a třetí respondent je z věkové kategorie 41 – 60 let. V případě, že bych prováděla dotazníkové šetření osobně, měla bych možnost zeptat se respondentů, zda platební kartu pouze nevlastní, ale využívají cizí platební kartu (např. pokud, jde o dítě, může používat platební kartu rodičů), nebo ani nevyužívají. V současné době, kdy lze téměř vše platit přes internet a i v kamenných obchodech prodávající preferují platbu kartou oproti hotovosti, vnímám skutečnost, že konkrétní jedinec nevlastní platební kartu spíše jako nevýhodu.

Obr. 8: Vlastníte platební kartu?

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Následující otázky, byly povinné pro všechny respondenty, kteří platební kartu vlastní. Jak již bylo zmíněno, druhá část dotazníku je zaměřena na základní informace o platebních kartách daného respondenta.

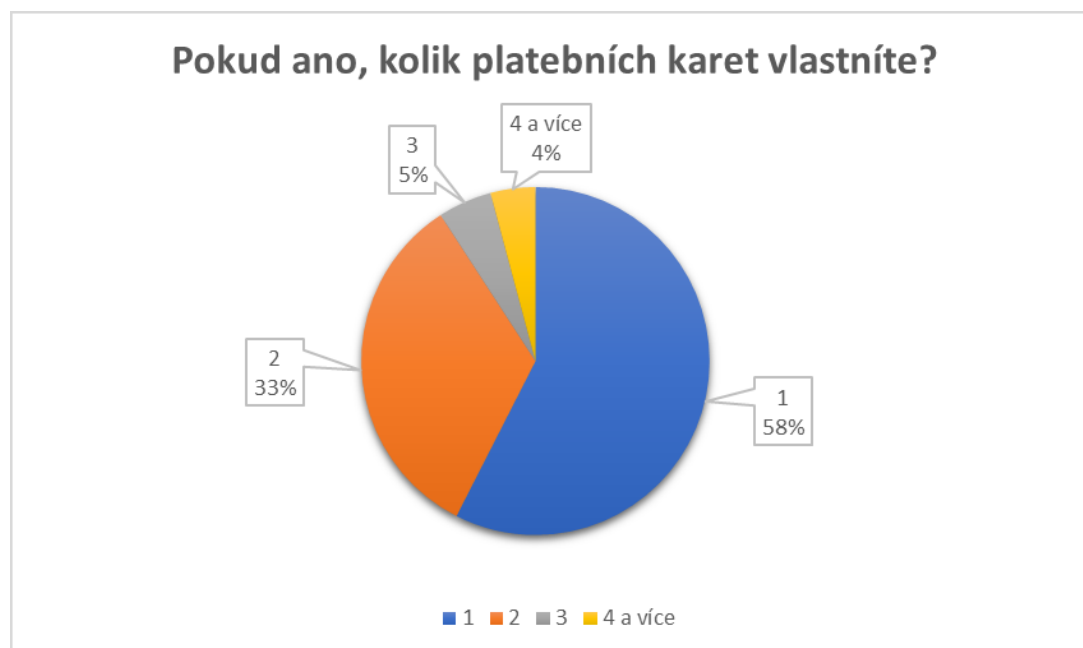
Otázka č. 4: Pokud ano, kolik platebních karet vlastníte?

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4 a více

Právě jednu platební kartu vlastní 69 respondentů ze 120, což je nadpoloviční většina z celkového počtu respondentů. Dvě platební karty vlastní 40 respondentů. Tři platební karty vlastní 6 respondentů, z toho 5 respondentů patří do věkové kategorie 18 – 26 let. Tento výsledek mě velmi překvapil, jelikož jsem očekávala, že větší počet platebních karet vlastní spíše lidé z vyšších věkových kategorií. Poslední možnost, tedy čtyři platební karty a více, vybralo 5 respondentů. Zde převažuje věková kategorie 27 – 40 let a 41 – 60 let.

Z tohoto vyplývá, že více než jednu platební kartu vlastní celkem 51 respondentů ze 120.

Obr. 9: Pokud ano, kolik platebních karet vlastníte?

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Otázka č. 5: Vlastníte debetní nebo kreditní kartu?

- a) **Debetní kartu**
- b) **Kreditní kartu**
- c) **Debetní i kreditní kartu**

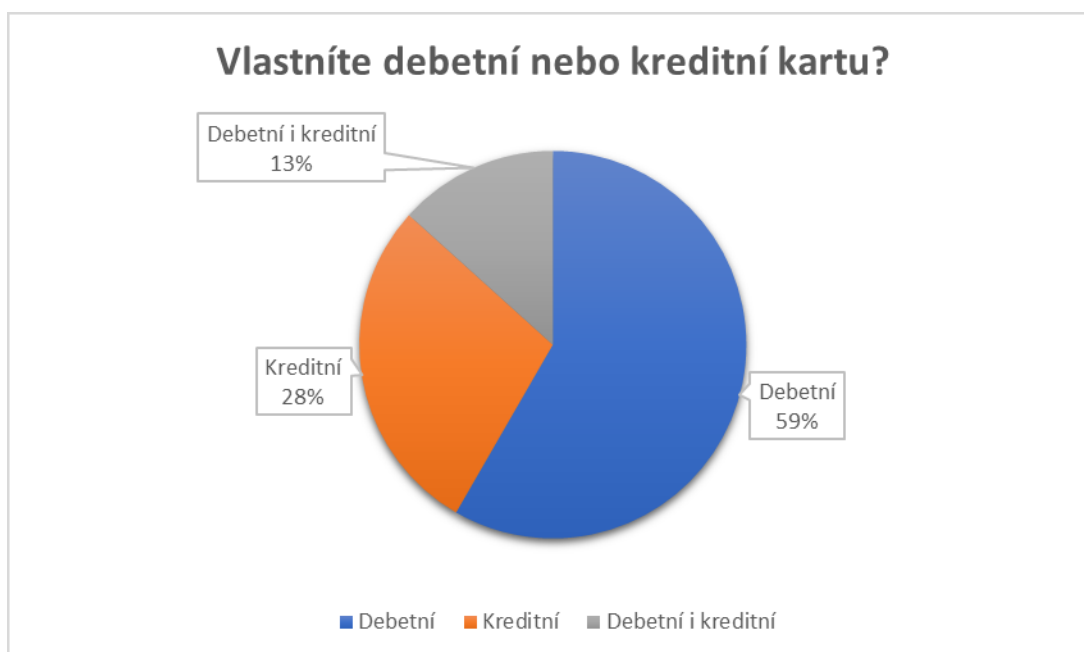
Tato otázka bude rozdělena nejprve na respondenty, kteří vlastní pouze jednu platební kartu a následně na respondenty, kteří vlastní více než jednu platební kartu.

Právě jednu platební kartu vlastní 69 respondentů, což je 58 % ze 120. Z toho 45 respondentů vlastní debetní kartu. Kreditní kartu vlastní zbylých 24 respondentů. Na základě tohoto výsledku je zřejmé, že převažuje vlastnictví debetní karty.

Více než jednu platební kartu vlastní 51 respondentů. Zatímco více debetních karet vlastní 25 respondentů, více kreditních karet vlastní pouze 10 respondentů. 16 respondentů uvedlo, že vlastní kartu debetní i kreditní. Lze konstatovat, že i mezi respondenty, kteří vlastní více platebních karet, převažuje také vlastnictví debetních karet oproti kartám kreditním.

Následující Obrázek 10 zobrazuje odpovědi respondentů bez rozdílu na to, kolik platebních karet vlastní. Celkové rozdělení je tedy 59 % respondentů vlastní debetní kartu, 28 % kartu kreditní a 13 % vlastní kartu debetní i kreditní.

Obr. 10: Vlastníte debetní nebo kreditní kartu?

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Otázka č. 6: Která karetní asociace vydala Vaši platební kartu?

- a) VISA**
- b) MasterCard**
- c) American Express (AMEX)**
- d) Jiná**

Otázka měla za úkol zjistit, které karetní asociace patří v České republice mezi nejčastější. Výsledky ukazují, že mezi nejčastější karetní asociace patří VISA a MasterCard. American Express ne zvolil žádný respondent.

Protože v dotazníku odpovídali také respondenti, kteří vlastní více platebních karet, mohli zde zaškrtnout více odpovědí nebo doplnit název karetní asociace, která v nabídce odpovědí chyběla.

Z pohledu respondentů, kteří odpověděli pouze jednu karetní asociaci, převažuje vlastnictví platebních karet MasterCard. Pouze platební kartu nebo karty MasterCard vlastní 51 respondentů. Z toho 37 respondentů vlastní jednu platební kartu, 13 respondentů dvě platební karty a jeden respondent tři platební karty MasterCard.

Pouze platební kartu nebo karty VISA vlastní 41 respondentů. Z toho 31 respondentů vlastní jednu platební kartu VISA a 10 respondentů uvedlo, že vlastní dvě platební karty VISA.

Zbývajících 24 respondentů vlastní kombinaci platebních karet těchto dvou karetních asociací.

Aby výsledky této otázky byly relevantní a pravdivé, mohli respondenti mezi jiné odpovědi zařadit tyto nebankovní asociace: Diners Club a JCB (Japan Credit Bureau). Bohužel čtyři respondenti, kteří zvolili možnost jiné odpovědi, zaměnili karetní asociaci s bankovní institucí, která jim platební kartu vydala. Jejich odpovědi jsou následující: ERA, MONETA Money Bank, Revolut a Maestro. Jedinou odpověď z těchto variant, kterou považují za relevantní, je platební karta Maestro.

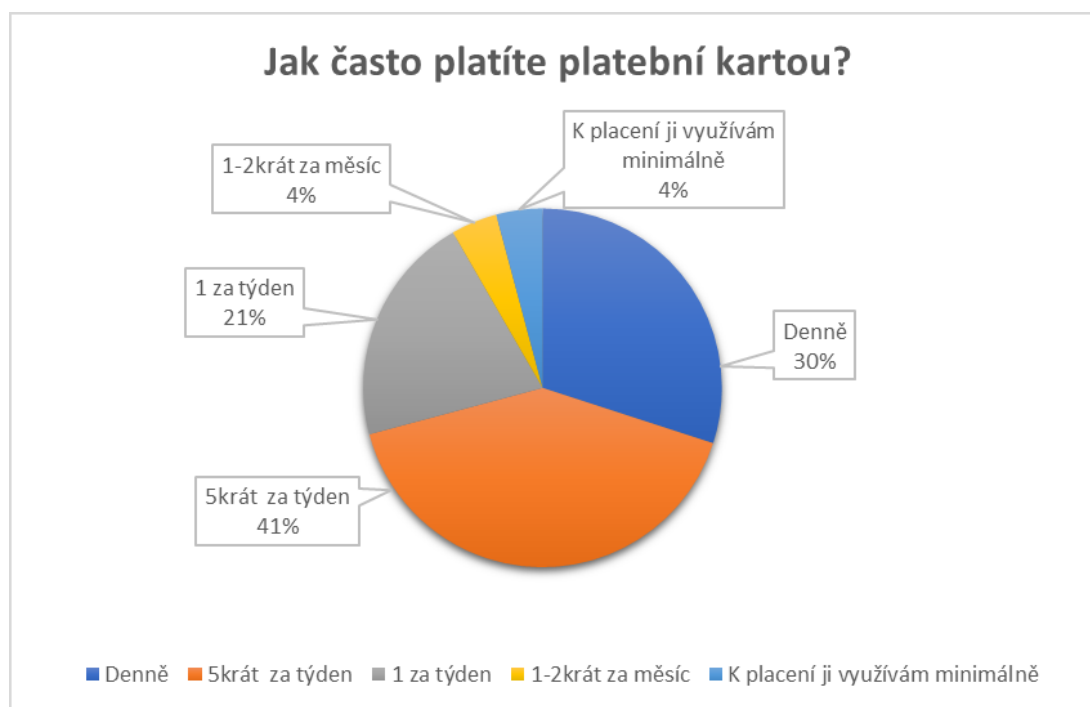
Maestro je základní karta společnosti MasterCard. Jedná se o elektronickou debetní kartu, která slouží pro platby online přes internet, ale i v kamenných obchodech, které jsou vybaveny elektronickým platebním terminálem a jsou označeny logem Maestro. (MallPay, n.d.)

Otázka č. 7: Jak často platíte platební kartou?

- a) Denně
- b) 5krát za týden
- c) Jednou za týden
- d) 1-2krát měsíčně
- e) K placení ji využívám minimálně

Z výsledků uvedených v následujícím Obrázku 11 vyplývá, že nejvíce respondentů platí platební kartou pětkrát do týdne, přesně 49 respondentů, což je 41%. Denně využívá platební kartu k placení 36 respondentů. Jednou za týden pouze 25 respondentů. Možnost jednou až dvakrát za měsíc vybralo pouze 5 respondentů. Zbylých 5 respondentů uvedlo, že k placení platební kartu využívá minimálně, což znamená méně než jednou za měsíc. Nejméně platí platební kartou respondenti ve věkové kategorii 18 – 26 let.

Obr. 11: Jak často platíte platební kartou?

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

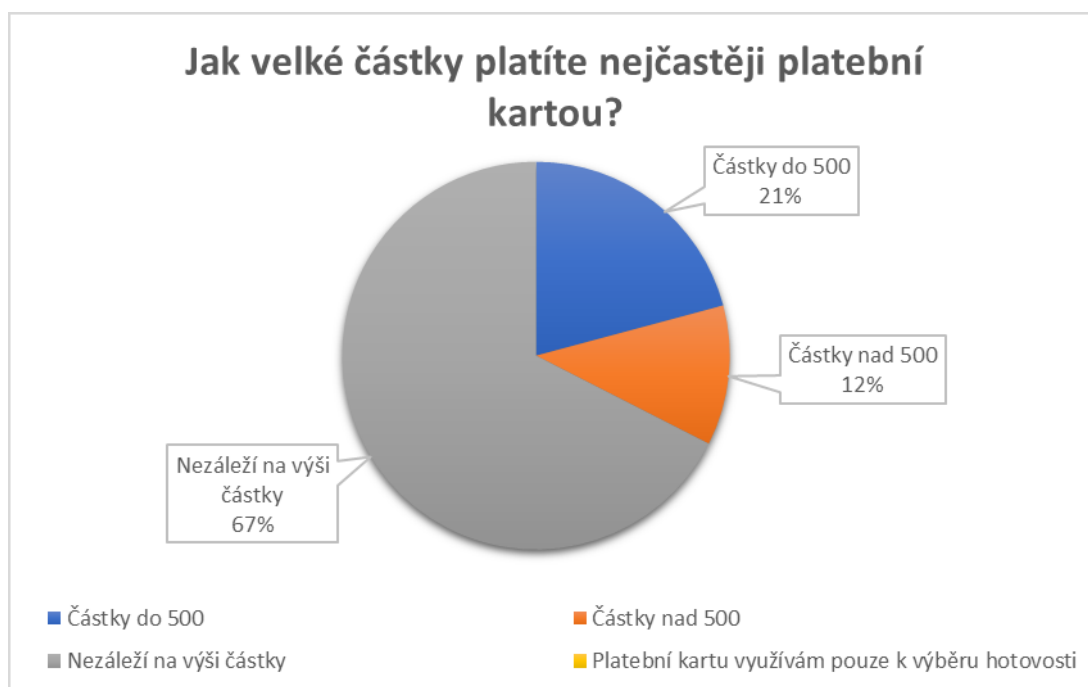
Otázka č. 8: Jak velké částky platíte nejčastěji platební kartou?

- a) Částky do 500 Kč
- b) Částky nad 500 Kč
- c) Nezáleží na výši částky
- d) Platební kartu využívám pouze k výběru hotovosti

Velikost částek, které jsem zde zvolila, jsou z důvodu, že při platbě kartou do částky 500 Kč se nemusí zadávat PIN kód. Tato skutečnost může být jedním z kritérií, proč respondent zvolí raději platbu kartou oproti platbě hotovostí.

Většina respondentů odpověděla, že při platbě platební kartou jim nezáleží na tom, jakou částku platí. Tuto variantu vybralo 81 respondentů ze 120, což je 67 %. Tento výsledek odpovídá skutečnosti, že Češi platí bezhotovostně stále častěji a částka, kterou jsou ochotni zaplatit platební kartou, klesá. Částky do 500 Kč vybralo 25 respondentů a částky nad 500 Kč pouze 14 respondentů. Poslední možnost odpovědi nevybral žádný respondent. Respondenti, kterým nezáleží při placení na výši částce, patří převážně do věkové kategorie 18 – 26 let. Částky do 500 Kč platí nejvíce opět respondenti ve věkové kategorii 18 – 26 let spolu s respondenty z věkové kategorie 41 – 60 let, částky nad 500 Kč platí respondenti ve věkové kategorii 27 – 40 let.

Obr. 12: Jak velké částky platíte nejčastěji platební kartou?

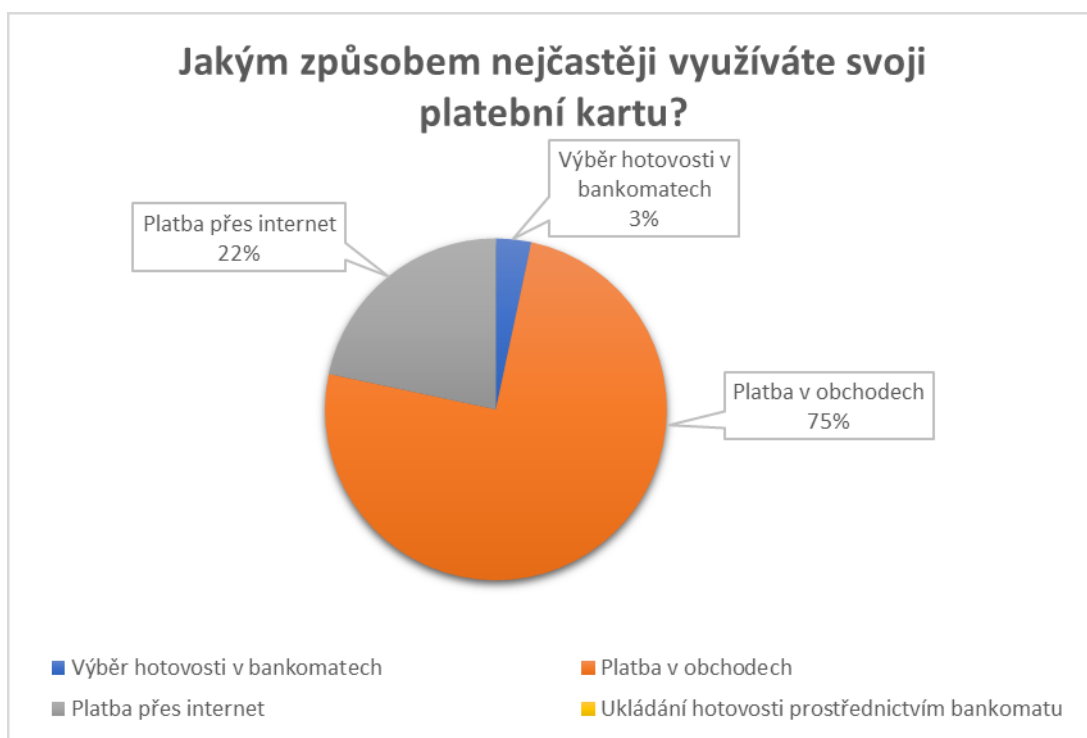
Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Otázka č. 9: Jakým způsobem nejčastěji využíváte svoji platební kartu?

- a) Výběr hotovosti v bankomatech
- b) Platba v obchodech
- c) Platba přes internet
- d) Ukládání hotovosti prostřednictvím bankomatu

Aby se respondent musel rozhodnout, jakým způsobem opravdu nejčastěji využívá svoji platební kartu, mohl vybrat pouze jednu odpověď z nabízených variant. Drtivá většina respondentů využívá platební kartu nejčastěji při placení v obchodech. Tuto odpověď zvolilo 90 respondentů, což je 75 %. Dále 26 respondentů odpovědělo, že platební kartu nejčastěji využívá pro platbu přes internet. Vzhledem k aktuální situaci, kdy velká část obyvatel nemá možnost nakupovat ve většině kamenných obchodech, tento počet považuji za relativně nízký. Pouze 3% používá svoji platební kartu nejčastěji pro výběr hotovosti v bankomatech. Žádný respondent nevybral odpověď ukládání hotovosti prostřednictvím bankomatu.

Obr. 13: Jakým způsobem nejčastěji využíváte svoji platební kartu?

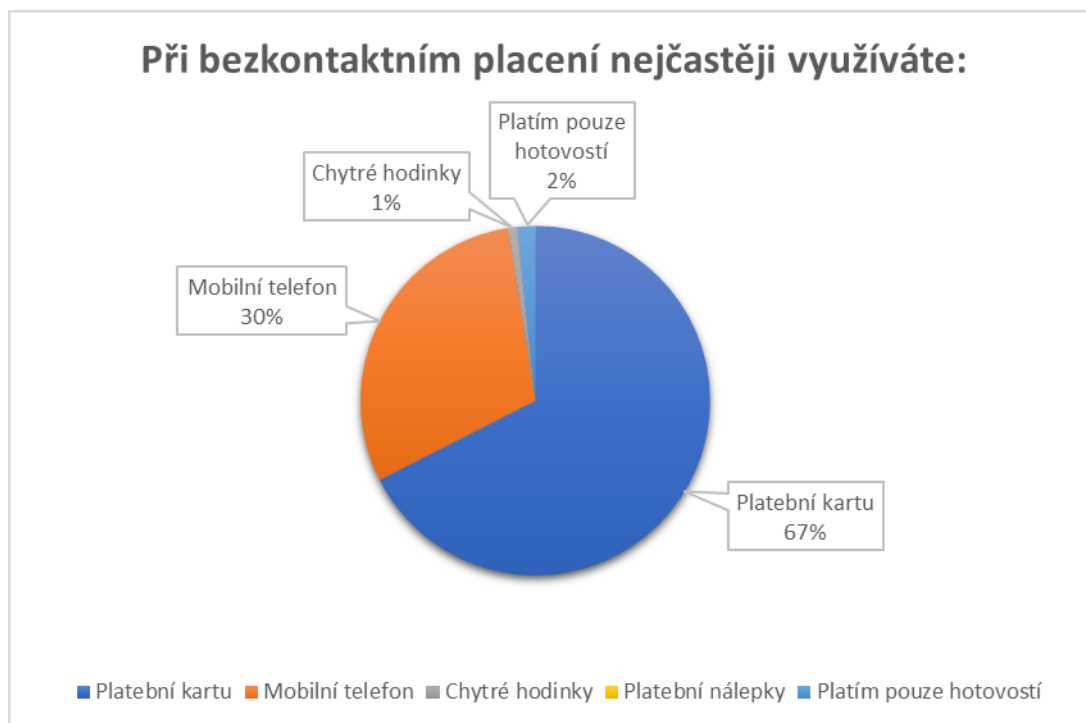
Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Otázka č. 10: Při bezkontaktním placení nejčastěji využíváte?

- a) **Platební kartu**
- b) **Mobilní telefon**
- c) **Chytré hodinky**
- d) **Platební nálepky**
- e) **Platím pouze hotovostí**

Stejně jako u předešlé otázky, i zde mohli respondenti vybrat pouze jednu odpověď. Nejčastěji při bezkontaktním placení respondenti využívají platební kartu a mobilní telefon. Platební kartu zvolilo 81 respondentů a mobilní telefon 36 respondentů. Chytré hodinky vybral pouze jeden respondent. Z těchto výsledků je zřejmé, že i přes rychlý růst moderních způsobů placení, respondenti přesto dají přednost platebním kartám. Důvodem může být nejistota bezpečnosti při placení právě chytrými hodinkami. Platební nálepku nevybral žádný respondent. Dva respondenti uvedli, že platí pouze hotovostí, z toho jeden respondent patří do věkové kategorie 18 – 26 let a druhý respondent z kategorie 61 let a více.

Obr. 14: Při bezkontaktním placení nejčastěji využíváte:

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

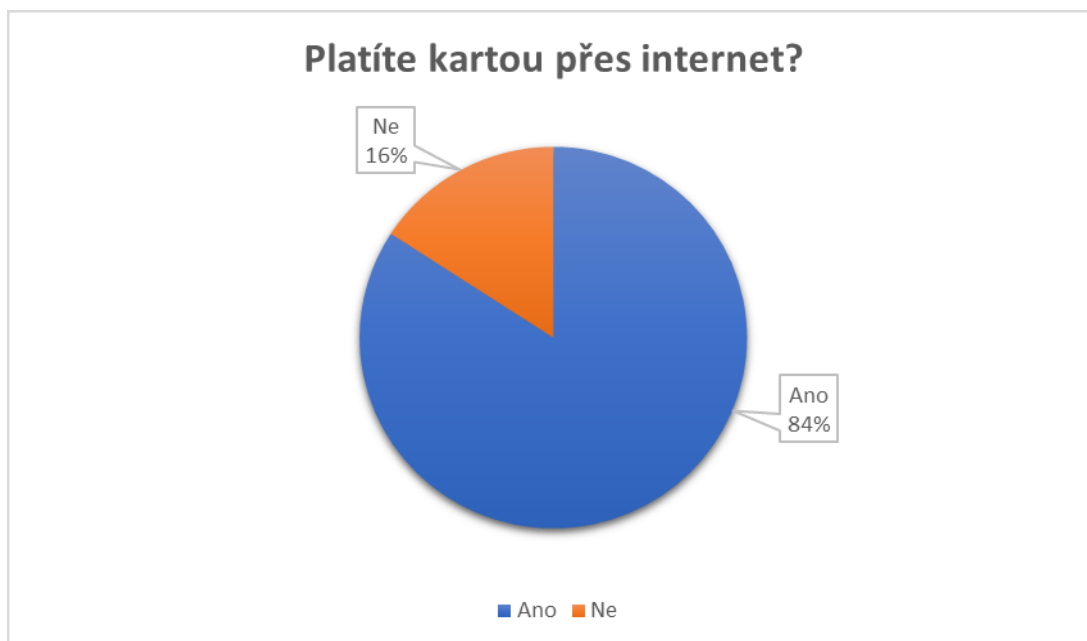
Otázka č. 11: Platíte kartou přes internet?

- a) **Ano**
- b) **Ne**

Platební kartou platí přes internet až 84 % respondentů. Tento výsledek odpovídá skutečnosti, že při platbě na internetu se celosvětově nejvíce používají platební karty. Vliv na rozšíření online plateb může mít zdokonalování bezpečnostního systému pro platby na internetu.

Platební kartu při platbě přes internet nevyužívá pouze 19 respondentů. Z toho převážná většina respondentů patří do věkové kategorie 41 – 60 let a 61 let a více.

Obr. 15: Platíte kartou přes internet?

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

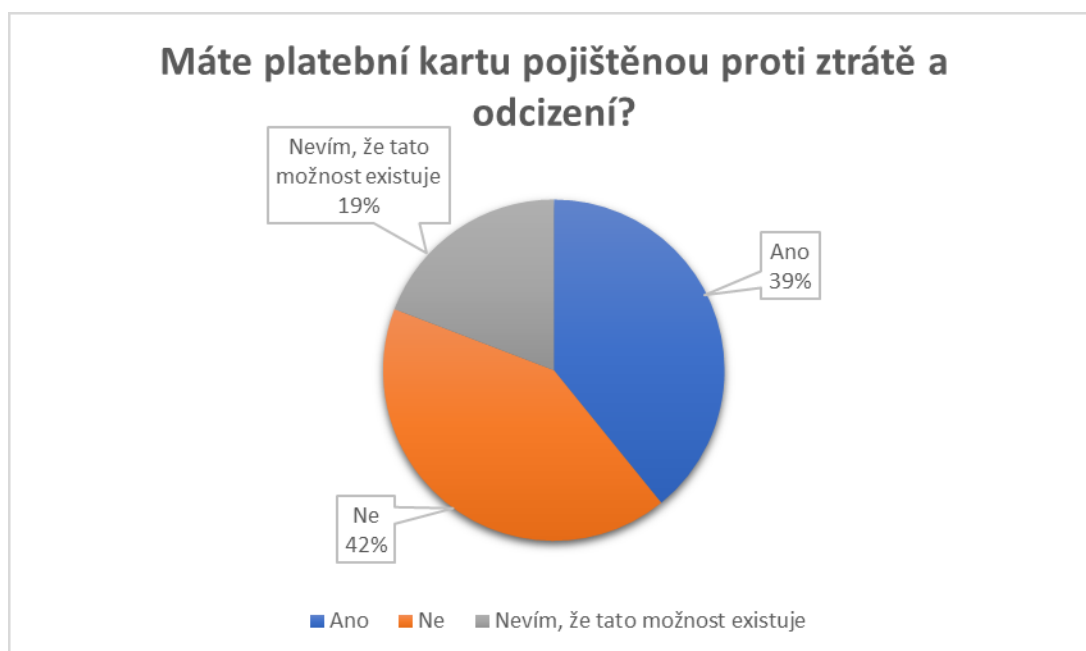
Otázka č. 12: Máte platební kartu pojištěnou proti ztrátě a odcizení?

- a) **Ano**
- b) **Ne**
- c) **Nevím, že tato možnost existuje**

Téměř všechny banky v České republice nabízejí svým klientům pojištění platební karty proti ztrátě a odcizení. Toto pojištění se obvykle nevztahuje pouze na platební kartu, ale většina bank do pojištění zahrne i platební karty jiné banky, nebo osobní věci jako jsou klíče, mobilní telefon či peněženku.

Platební kartu má pojištěnou proti ztrátě a odcizení 47 respondentů. Z toho 16 respondentů patří do věkové kategorie 18 – 26 let, stejný počet respondentů patří do kategorie 27 – 40 let, dále 14 respondentů patří do kategorie 41 – 60 let a poslední respondent patří do kategorie 61 let a více. Pojištění nemá sjednané 50 respondentů a 23 respondentů o pojištění bohužel ani neví. Většina respondentů, kteří o pojištění platební karty nevěděli, patří do věkové kategorie 18 – 26 let. Domnívám se, že obecně se lidé zajímají, o to, zda mají pojištění platební karty, až v momentě kdy opravdu dojde ke ztrátě či odcizení jejich karty. Často řada lidí ani neví, jaká pojistná rizika mají krytá a v jaké výši.

Obr. 16: Máte platební kartu pojištěnou proti ztrátě a odcizení?

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

5.2 Zhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření z velké části potvrdilo již zmíněné skutečnosti a to především, že platební karty jsou velmi rozšířeným platebním prostředkem.

Na základě získaných dat z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že alespoň jednu platební kartu vlastní až 98 % respondentů. Více než polovina respondentů odpověděla, že vlastní debetní kartu. Zájem o kreditní karty mírně klesá, tato skutečnost se projevila i na výsledcích tohoto šetření. U kreditních karet převažovaly platební karty od společnosti MasterCard oproti platebním kartám VISA. Téměř polovina respondentů platí platební kartou až 5 krát do týdne. Při platbě kartou respondenti nepřihlíží na výši uhrazované částky. S rychlým rozvojem chytrých zařízení je spojený i růst možností bezkontaktního placení. I přes tuto skutečnost většina respondentů odpověděla, že při bezkontaktním placení upřednostňují platební kartu. Pojištění platební karty proti ztrátě a odcizení mají především respondenti mladších věkových kategorií. Spolu s platební kartou jsou v drtivé většině pojištěny i osobní věci, které by případný zloděj mohl odcizit společně s platební kartou. Některé varianty pojištění kryjí také ztrátu či odcizení platební karty v zahraničí. Domnívám se, že pro každého držitele platební karty je pojištění vhodné, protože téměř každý držitel nosí platební kartu neustále u sebe. Pravděpodobnost případné ztráty je tedy vysoká. Pro větší bezpečnost finančních prostředků si mohou držitelé platebních karet nastavit denní limit pro čerpání peněz z běžného účtu. Tato bezpečnostní metoda je vhodná především pro držitele platebních karet, kteří nemají sjednané pojištění proti ztrátě a odcizení.

Závěr

Dotazníkové šetření prokázalo, že platební karty jsou pro drtivou většinu respondentů velmi důležitým a nepostradatelným platebním prostředkem. Až 98 % dotazovaných odpovědělo, že vlastní alespoň jednu platební kartu. Respondenti uvedli, že platební kartu využívají několikrát do týdne a při platbě nepřihlíží na velikost uhrazené částky. Výsledky šetření potvrdily také oblíbenost platebních karet při bezkontaktním placení, protože respondenti upřednostnili platební kartu před chytrými zařízeními, která tuto možnost platby podporují. Dále výsledky ukázaly poměrně nízký zájem respondentů o pojištění platební karty proti ztrátě a odcizení.

Tato práce měla poukázat především na důležitost platebních karet v běžném životě každého držitele. Platební karty jsou a jistě i nadále budou nejrozšířenějším platebním prostředkem. Otázkou je, zda lze předpokládat změnu v podobě platebních karet. Se změnou materiálu platebních karet je možné se setkat již v současné době, neboť některé banky nabízejí platební karty vyrobené z recyklovaného materiálu. S největší pravděpodobností lze očekávat, že v budoucnu budou mít platební karty pouze virtuální podobu a fyzická podoba platebních karet zcela vymizí.

Seznam použité literatury

Alza.cz (2019). *Google Pay v Česku: jak funguje a které banky službu podporují*. Dostupné 1. 11. 2020 z https://www.alza.cz/android-pay?fbclid=IwAR113y0yqzTqsp_bbEC68hoZXqVHf7hZDbSaijkP-7BvkMC7CEO2uG9vKkc

Apple. *Apple Pay*. Dostupné 1. 11. 2020 z <https://support.apple.com/cs-cz/guide/iphone/iphbd4cf42b4/ios>

Apple. *Apple Pay*. Dostupné 1. 11. 2020 z <https://www.apple.com/cz/apple-pay/>

Banky.cz. *Stoplistace*. Dostupné 28. 10. 2020 z https://www.banky.cz/bankovni-slovník/stoplistace/?fbclid=IwAR1g4ANSZ2XbljYQk_6KfYF-E8z5osfRrKtLOY0ujiYgHUtMF0JnT-1JLk

Česká bankovní asociace. *Hybridní karta*. Dostupné 28. 10. 2020 z <https://cbaonline.cz/hybridni-karta?fbclid=IwAR3ioDKhLnkzNP-vgeR5jWnIKKSLf-e3YeFFzcuLIGFLGMzM35VCW8zmJR5>

Duofinance.cz (2020). *Google Pay*. Dostupné 1. 11. 2020 z https://www.duofinance.cz/google-pay?fbclid=IwAR003QDDWjzMWGoXhVWRimgOVqZowySA16pw5_PDTqtccgc9pEFJWCVOWM0

Duofinance.cz (2020). *Jak funguje internetová peněženka PayPal?* Dostupné 3. 11. 2020 z <https://www.duofinance.cz/paypal-poplatky-recenze>

Duofinance.cz (2020). *Jak platit kartou na internetu*. Dostupné 28. 10. 2020 z <https://www.duofinance.cz/jak-platit-kartou-na-internetu>

Duofinance.cz (2020). *Kartám odzvonilo a přichází éra platebních nálepek?* Dostupné 10. 11. 2020 z <https://www.duofinance.cz/bezkontaktni-platebni-nalepka?fbclid=IwAR1jEfTsOgpl3Vw0Io9C8yj00KDaOb99naw4JezP9F5JuCPeQIsOm5Xt-40>

Dvořák, P. (2005). *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. (3. vyd.). Praha, Česko: Linde.

Forbes, Petr Mára (2019). *Apple Pay je po pěti letech od spuštění konečně v Česku. Je na co se těšit?* Dostupné 3. 11. 2020 z <https://forbes.cz/apple-pay-je-po-peti-letech-od-spusteni-konecne-v-cesku-je-na-co-se-tesit/>

GoPay, (2016). *5 platebních metod, které vylepší placení na každém e-shopu*. Dostupné 29. 10. 2020 z <https://www.gopay.com/blog/platebni-metody-ktere-vylepsi-placeni-na-kazdem-eshopu/?fbclid=IwAR1FtXoE0794kyPz9xaxOSNuW7vpBxmQUpq3oSV7xUeFjxWSNDq-9ch7yD0>

GoPay, (2018). *Co je platba kartou online a jak funguje?* Dostupné 1. 11. 2020 z <https://www.gopay.com/blog/co-je-platba-kartou-online-a-jak-funguje/?fbclid=IwAR32h7WzRGAmVj4aZadA1bbLaUhrvVDxL8gQxUMUc7V9-YK4Vi0IwNMWWnM>

Juřík, P. (2003). *Encyklopedie platebních karet: historie, současnost a budoucnost peněz a platebních karet*. Praha, Česko: Grada.

Juřík, P. (2006). *Platební karty: Velká encyklopedie – 1870-2006*. Praha, Česko: Grada.

Juřík, P. (2012). *Platební karty: ilustrovaná historie placení*. Praha, Česko: Libri.

Komerční banka. *Phishing*. Dostupné 28. 10. 2020 z https://www.kb.cz/cs/podpora/slovník/vyrazy-zacinajici-na-p/phishing?fbclid=IwAR1-ib51RbgYUULp_L5ZOse5kTIatHsrO6X9ykKsrittvtntqHj6WjYKgnA

Lochmannová, A. (2018). *Bankovníctví: základy bankovníctví*. Prostějov, Česko: Computer Media.

Máče, M. (2006). *Platební styk: klasický a elektronický*. Praha, Česko: Grada.

MallPay. *Elektronická peněženka*. Dostupné 1. 11. 2020 z <https://mallpay.cz/blog/slovník-pojmu/pismeno-e/elektronicka-penezenka/?fbclid=IwAR2cWSNqjZtuDQhUSH12kXVoIEqPsovYIKqDn1smHk-3H-h81bWdzKmlcYI>

MallPay. *Maestro*. Dostupné 15. 3. 2021 z <https://mallpay.cz/blog/slovník-pojmu/pismeno-m/maestro/>

MallPay. *Skimming*. Dostupné 29. 10. 2020 z https://mallpay.cz/blog/slovník-pojmu/pismeno-s/skimming/?fbclid=IwAR1GWdUhfT83pDRFW2S8jN_gULtRKBP2nPV1yfQljwNf_z3hLklWzwnHxyE

Měsec.cz, Jiří Hovorka, (2018). *Od delfinů k Batmanovi. Projděte si nejzajímavější platební karty z Česka.* Dostupné 28. 10. 2020 z <https://www.mesec.cz/clanky/od-delfinu-k-batmanovi-projdete-si-nejzajimavejsi-platebni-karty-z-ceska/>

MONETA Money Bank. *Co je to služba 3D secure.* Dostupné 29. 10. 2020 z https://www.moneta.cz/caste-dotazy/odpoved/co-je-to-sluzba-3d-secure-?fbclid=IwAR3j6AvGwMEN5lOaHs0CFMeIU4AIV_1_prgztHs_eVeNMi5rUbG-AjSOKFY

Palouček, S. & kol. (2006). *Bankovníctví.* Praha, Česko: C. H. Beck.

Policie ČR. *Skimmovací zařízení.* Dostupné 29. 10. 2020 z https://www.policie.cz/clanek/co-je-skimmovaci-zarizeni.aspx?fbclid=IwAR25JgMOOigROlIa0k2NfKrt9lm8GcmluiIsuTbKUbKx-_GEf7Cgv4sX_pU

Schlossberger, O. (2012). *Platební služby.* Praha, Česko: Management Press.

UniCredit Bank. *Google Pay.* Dostupné 1. 11. 2020 z <https://www.unicreditbank.cz/cs/obcane/digital/google-pay.html>

Seznam obrázků

Obr. 1: První papírová Charge Card společnosti Diners Club (rok 1951).....	11
Obr. 2: Platební karta Živnostenské banky (rok 1988).....	12
Obr. 3: Identifikační údaje	27
Obr. 4: Označení míst, která přijímají Google Pay.....	29
Obr. 5: Označení míst, která přijímají Apple Pay.....	30
Obr. 6: Kolik je Vám let?.....	34
Obr. 7: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?	35
Obr. 8: Vlastníte platební kartu?.....	36
Obr. 9: Pokud ano, kolik platebních karet vlastníte?	37
Obr. 10: Vlastníte debetní nebo kreditní kartu?.....	38
Obr. 11: Jak často platíte platební kartou?.....	40
Obr. 12: Jak velké částky platíte nejčastěji platební kartou?	41
Obr. 13: Jakým způsobem nejčastěji využíváte svoji platební kartu?	42
Obr. 14: Při bezkontaktním placení nejčastěji využíváte:	43
Obr. 15: Platíte kartou přes internet?	44
Obr. 16: Máte platební kartu pojištěnou proti ztrátě a odcizení?.....	45

PŘÍLOHY

Seznam příloh

Příloha I: Dotazník

Příloha I: Dotazník

Využívání platebních karet v České republice

Vážení respondenti,

jsem studentkou Ekonomické fakulty na Západočeské univerzitě v Plzni. Tématem mé bakalářské práce jsou Platební karty. Tímto bych Vás ráda požádala o vyplnění tohoto dotazníku, který bude sloužit jako podkladový materiál k vypracování praktické části bakalářské práce. Dotazník je anonymní. U některých otázek je možné zaškrtnout i více možností.

Děkuji za vyplnění.

Šárka Knotová

1. Kolik je Vám let?

- a. Méně než 18 let
- b. 18 – 26 let
- c. 27 – 40 let
- d. 41 – 60 let
- e. 61 let a více

2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a. Základní
- b. Středoškolské bez maturity
- c. Středoškolské s maturitou
- d. Vyšší odborné
- e. Vysokoškolské

3. Vlastníte platební kartu?

- a. Ano
- b. Ne (pokud nevlastníte platební kartu, tím pro Vás vyplnění dotazníku končí)

4. Pokud ano, kolik platebních karet vlastníte?

- a. 1
- b. 2
- c. 3
- d. 4 a více

- 5. Vlastníte debetní nebo kreditní kartu?**
- a. Debetní kartu
  - b. Kreditní kartu
  - c. Debetní i kreditní kartu
- 6. Která karetní asociace vydala Vaši platební kartu?**
- a. VISA
  - b. MasterCard
  - c. American Express (AMEX)
  - d. Jiná
- 7. Jak často platíte platební kartou?**
- a. Denně
  - b. 5x za týden
  - c. Jednou za týden
  - d. 1 – 2 krát měsíčně
  - e. K placení ji využívám minimálně
- 8. Jak velké částky platíte nejčastěji platební kartou?**
- a. Částky do 500 Kč
  - b. Částky nad 500 Kč
  - c. Nezáleží na výši částky
  - d. Platební kartu využívám pouze k výběru hotovosti
- 9. Jakým způsobem nejčastěji využíváte svoji platební kartu?**
- a. Výběr hotovosti v bankomatech
  - b. Platba v obchodech
  - c. Platba přes internet
  - d. Ukládání hotovosti prostřednictvím bankomatu
- 10. Při bezkontaktním placení nejčastěji využíváte:**
- a. Platební kartu
  - b. Mobilní telefon
  - c. Chytré hodinky
  - d. Platební nálepky
  - e. Platím pouze hotovostí

11. Platíte kartou přes internet?

- a. Ano
- b. Ne

12. Máte platební kartu pojištěnou proti ztrátě a odcizení?

- a. Ano
- b. Ne
- c. Nevím, že tato možnost existuje

Abstrakt

Knotová Š. (2021). *Platební karty* (Bakalářská práce), Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická, Česko.

Klíčová slova: platební karta, historie platebních karet, bezpečnost, zneužití, platby na internetu, elektronické peněženky

Tato bakalářská práce se zabývá platebními kartami a jejich využíváním v České republice. Hlavním cílem bakalářské práce je na základě teoretických východisek identifikovat a zhodnotit platební karty v České republice jako nejrozšířenější platební nástroj. V teoretické části je nejprve popsán historický vývoj platebních karet ve světě i v České republice a základní náležitosti platebních karet. Dále je v práci popsána bezpečnost a rizika spojená s využíváním platebních karet, a také současné změny a trendy v oblasti platebních karet. Dílčím cílem je na základě dotazníkového šetření posoudit současnou situaci týkající se využívání platebních karet v České republice. Data získaná z dotazníkového šetření jsou zpracována a vyhodnocena v praktické části práce.

Abstract

Knotová Š. (2021). *Credit cards* (Bachelor Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics, Czech Republic.

Key words: Credit cards, history of credit cards, security, fraud, e-commerce payment system, digital wallets

This bachelor thesis deals with payment cards and their use in the Czech Republic. The main goal of the bachelor's thesis is based on theoretical background to identify and evaluate payment cards in the Czech Republic as the most common payment tool. The theoretical part describes the historical development of payment cards in the world and also in the Czech Republic and the basic requirements of payment cards. The work also describes the security and risks associated with the use of payment cards, as well as current changes and trends in payment cards. The partial goal is to assess the current situation regarding the use of payment cards in the Czech Republic on the basis of a questionnaire survey. The data obtained from the questionnaire survey are processed and evaluated in the practical part of the work.